

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Δ.Λ.Π 12 – Μελέτη Περίπτωσης

του/της

Γεωργίας Μπακογιάννη

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Θεσσαλονίκη 2021

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα διπλωματική εργασία παρουσιάζονται τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και πιο συγκεκριμένα γίνεται μια αναλυτική παρουσίαση του Δ.Λ.Π 12 « Φόροι Εισοδήματος», το οποίο εφαρμόζεται, όπως και όλα τα πρότυπα, από τις οικονομικές οντότητες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο. Το παρόν πρότυπο ασχολείται με το λογιστικό χειρισμό του φόρου εισοδήματος, την αναγνώριση της τρέχουσας και αναβαλλόμενης φορολογίας αλλά και τις συνέπειες που επιφέρει η εφαρμογή του προτύπου στις οικονομικές οντότητες που το εφαρμόζουν.

Με την βιβλιογραφική επισκόπηση, συμπεριλαμβάνοντας ελληνική και διεθνή αρθρογραφία, γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής των συνεπειών της υιοθέτησης των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και της αναβαλλόμενης φορολογίας στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Σύμφωνα με τις παραπάνω έρευνες προκύπτει ότι η αναβαλλόμενη φορολογία παρέχει σημαντικές πληροφορίες για μια επιχείρηση στους χρήστες της αλλά από την άλλη έχουν καταγραφεί και γεγονότα χειραγώγησης και παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Δ.Λ.Π. : Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Ε.Γ.Λ.Σ. : Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο

Δ.Π.Χ.Α. : Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Ε.Λ.Π. : Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

ΜΕΔ : Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών

ΕΔΔΠΧΑ: Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ.....	1
1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Ιστορική Εξέλιξη	2
1.3 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην Ευρώπη.....	3
1.4 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην Ελλάδα.....	3
1.5 Γενικά Χαρακτηριστικά των ΔΠΧΑ.....	5
1.6 Οι διαφορές μεταξύ των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων	6
1.7 Διαδικασία Έκδοσης των ΔΠΧΑ και Διερμηνειών	7
1.8 Σκοπός Διπλωματικής.....	8
1.9 Δομή Διπλωματικής	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	10
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	10
2.1 Εισαγωγή.....	10
2.2 Επίδραση της εφαρμογής των ΔΠΧΑ.....	10
2.3 Επίδραση Αναβαλλόμενης Φορολογίας.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	15
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ Δ.Λ.Π. 12.....	15
3.1 Εισαγωγή.....	15
3.2 Σκοπός.....	15
3.3 Ιστορική Εξέλιξη	16
3.4 Πεδίο Εφαρμογής	18
3.5 Βασικές Αρχές του Προτύπου	19
3.6 Βασικές Έννοιες.....	19
3.7 Αναβαλλόμενη Φορολογία.....	20

3.8 Φορολογική Βάση.....	21
3.9 Αναγνώριση Τρέχουσας Φορολογίας	22
3.10 Αναγνώριση Αναβαλλόμενης Φορολογίας	23
3.10.1 Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές.....	23
3.10.2 Εκπεστέες Προσωρινές Διαφορές	24
3.10.3 Αρχική αναγνώριση ενός Περιουσιακού Στοιχείου ή μιας Υποχρέωσης.....	25
3.10.4 Αχρησιμοποίητες Φορολογικές Ζημίες και Πιστωτικοί Φόροι	26
3.10.5 Επανεκτίμηση των μη Αναγνωρισμένων Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων	26
3.10.6 Επενδύσεις σε θυγατρικές, Υποκαταστήματα, Συγγενείς και Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες	26
3.10.7 Ενοποιημένες Καταστάσεις.....	27
3.10.8 Συνένωση Επιχειρήσεων.....	28
3.10.9 Υπεραξία	29
3.10.10 Περιουσιακά Στοιχεία που αποτιμώνται στην Εύλογη Αξία	29
3.11 Συμψηφισμός.....	30
3.12 Γνωστοποιήσεις	31
3.13 Αποτίμηση	33
3.14 Αναγνώριση Τρέχουσας και Αναβαλλόμενης Φορολογίας	34
3.14.1 Καταχώρηση στα Αποτελέσματα Χρήσεως.....	34
3.14.2 Καταχώρηση απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια.....	35
3.15 Αναβαλλόμενη Φορολογία σύμφωνα με τα ΕΛΠ.....	36
3.16 Διερμηνείες.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	39
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΤΙΜΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ	39
4.1 Εισαγωγή.....	39
4.2 Δεδομένα Έρευνας	40

4.3 Μεθοδολογία Έρευνας.....	40
4.4 Περίπτωση ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ.....	41
4.5 Περίπτωση ΙΚΤΙΝΟΣ.....	42
4.6 Περίπτωση EPSILONNET.....	43
4.7 Περίπτωση REVOIL.....	45
4.8 Περίπτωση ΠΛΑΙΣΙΟ.....	46
4.9 Συμπεράσματα.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	48
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

1.1 Εισαγωγή

Είναι γεγονός ότι η ανάγκη για ενιαία λογιστική απεικόνιση και παρουσίαση των μεγεθών μιας οικονομικής οντότητας οδήγησε στην καθιέρωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, η επιθυμία για συνεχή ενημέρωση των επενδυτών αλλά και η ταχεία εξέλιξη της τεχνολογίας είναι κάποιοι από τους παράγοντες οι οποίοι συνέβαλλαν στον ενιαίο τρόπο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και συνεπώς στην υιοθέτηση των Δ.Λ.Π.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα απαρτίζονται από αρχές και κανόνες που διέπουν την ομοιόμορφη παρουσίαση και ενημέρωση των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων ώστε αυτοί να πάρουν τις κατάλληλες αποφάσεις. Οι λογιστές θα πρέπει να εφαρμόζουν τα Δ.Λ.Π. κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και οι ελεγκτές να ελέγχουν ότι χρησιμοποιούνται ορθώς.

Τα Δ.Λ.Π. έχουν ως επίκεντρο βασικά θέματα μιας οικονομικής οντότητας και δεν είναι ιδιαίτερα σύνθετα έτσι ώστε να έχουν τη δυνατότητα εφαρμογής από όλες τις χώρες. Επιπλέον, τα Δ.Λ.Π. δεν έχουν ως σκοπό την αντικατάσταση των Εθνικών Λογιστικών Προτύπων μιας χώρας. Σε πολλές χώρες, όπως και στην Ελλάδα, έχουν εφαρμοστεί λόγω νομοθετικού πλαισίου, σε άλλες, όπως στην Κύπρο, εφαρμόζονται από συγκεκριμένους επαγγελματικούς κλάδους και άλλες χώρες, όπως η Μεγάλη Βρετανία, προσαρμόζουν εκ νέου τα Εθνικά τους Πρότυπα με στόχο να συμβαδίσουν με τα Δ.Λ.Π. (Τσακλαγκάνος, Σπάθης, 2015).

Επίσης, τα Δ.Λ.Π. θα πρέπει να έχουν εφαρμογή στο σύνολό τους εκτός αν υπάρχει αναφορά στο επίσημο δημοσιευμένο κείμενο κάποιου περιορισμού. Κάθε πρότυπο έχει

συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος εκτός και αν ισχύει αναδρομικά, κάτι που αναφέρεται απαραίτητα στο πρότυπο.

Σχετικά με τη γλώσσα των προτύπων, είναι η αγγλική και τα μέλη της Επιτροπής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κάθε χώρας είναι υπεύθυνα για τη μετάφρασή τους έπειτα από την άδεια που θα δοθεί από την επιτροπή. Στο κείμενο της μετάφρασης αναφέρεται το όνομα του Λογιστικού Σώματος που την πραγματοποίησε και η σημείωση ότι η μετάφραση αυτή αποτελεί τη μετάφραση του γνήσιου κειμένου του προτύπου (Σακέλλης, 2002).

1.2 Ιστορική Εξέλιξη

Το 1973 ιδρύθηκε η Επιτροπή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee, I.A.S.C.) οπότε και δημοσιεύθηκαν τα πρώτα Δ.Λ.Π. Το Μάρτιο του 2001 η Επιτροπή ανασυστάθηκε από το Συμβούλιο Διεθνών Προτύπων (International Accounting Standards Board, I.A.S.B.) με τα πρότυπα που θα δημοσιεύονται να ονομάζονται Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης ή Παρουσίασης, Δ.Π.Χ.Π.(International Financial Reporting Standards, I.F.R.S.)(Τσακλαγκάνος, Σπάθης, 2015).

Το I.A.S.B. σύμφωνα με το καταστατικό του έχει ως σκοπό τη δημιουργία και την έκδοση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αλλά και την οικουμενική έγκριση και τήρηση αυτών από τις οικονομικές οντότητες. Επιπλέον, αρμοδιότητά του είναι η συνεχής καλυτέρευση των διαδικασιών σχετικών με τις οικονομικές καταστάσεις. Όταν αναφερόμαστε στις οικονομικές καταστάσεις υποδηλώνουμε τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις όλων των εταιριών και οι οποίες περιέχουν τον Ισολογισμό, τα Αποτελέσματα Χρήσεως, τις μεταβολές στην Χρηματοοικονομική Θέση και τις επεξηγηματικές Σημειώσεις (Προσάρτημα).

Επιπρόσθετα, στη διαδικασία έκδοσης των ΔΛΠ συμμετέχουν και άλλοι οργανισμοί όπως:

- Η Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων (Standards Advisory Council, S.A.C.) αποτελούμενη από 50 μέλη, η οποία ενημερώνει σχετικά με τα ερωτήματα αλλά και τις συνέπειες που προκύπτουν όσον αφορά τα προτεινόμενα πρότυπα.
- Η Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Standing Financial Reporting Interpretations Committee, I.F.R.I.C.) αποτελούμενη από 14 μέλη, η οποία έχει ως στόχο την επιπρόσθετη ενημέρωση και ερμηνεία των προτύπων πέραν των εκδοθέντων (Τσακλαγκάνος, Σπάθης, 2015).

1.3 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην Ευρώπη

Η καθιέρωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αποφασίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τον κανονισμό 1606/2002. Ο κανονισμός προέβλεπε ότι οι επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζουν ε υποχρεωτικά από 1/1/2015 τα Δ.Λ.Π/ΔΠΧΑ.

1.4 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην Ελλάδα

Όσον αφορά την Ελλάδα, η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π έγινε με τον κανονισμό 2992/2002 με υποχρεωτική έναρξη τον Ιανουάριο του 2005. Έτσι, όλες οι επιχειρήσεις οι οποίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν και να δημοσιεύουν τις ετήσιες ή περιοδικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους σύμφωνα με τα όσα ορίζουν τα Δ.Λ.Π. (Τσακλαγκάνος, Σπάθης, 2015).

Πιο συγκεκριμένα, οι κατηγορίες οικονομικών οντοτήτων, λοιπόν, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα πρότυπα είναι οι παρακάτω:

- Οι οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος, όπως ορίζονται στο παράρτημα του ν. 1606/2002.
- Οι οντότητες που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα και είναι θυγατρικής οντότητας, οι μετοχές ή άλλες κινητές αξίες της οποίας είναι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια της Οδηγίας 2004/39/ΕΟΚ και σύμφωνα με τις προβλέψεις του Κανονισμού 1606/2002 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον αντιπροσωπεύουν ατομικά ή αθροιστικά ποσοστό μεγαλύτερο από 5% του καθαρού κύκλου εργασιών ή του ενεργητικού ή του μέσου όρου των εργαζόμενων της μητρικής.
- Τα χρηματοδοτικά ιδρύματα της περίπτωσης 26 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 575/2013, εφόσον υπόκεινται σε απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας.

- Οι ανώνυμες εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών του ν. 3606/2007 (Οδηγία 2004/39/EK)
- Οι ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου του ν. 3371/2005.
- Οι ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία του ν. 2778/1999.
- Οι ανώνυμες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών του ν. 2367/1995.
- Οι ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων του ν. 4099/2012 (Οδηγία 2009/65/EK).
- Οι οντότητες χαρτοφυλακίου.
- Οι οντότητες που έχουν αυτή την υποχρέωση βάσει άλλης νομοθετικής διάταξης. (Αληφαντής, 2015).

Η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π στην Ελλάδα αποτέλεσε μια τεράστια καινοτομία για τον τομέα της λογιστικής στην οποία συνέβαλαν ο σωστός προγραμματισμός, συντονισμός και η συλλογικότητα όλων των εμπλεκόμενων. Η διεθνοποίηση των επιχειρήσεων και η ανάγκη για περισσότερη πληροφόρηση για τη λήψη αποφάσεων συνέβαλαν στη γρήγορη διάδοση των Δ.Λ.Π.

Από την άλλη πλευρά, πολλά ήταν τα προβλήματα που εμφανίστηκαν τα πρώτα χρόνια εφαρμογής τους και τα οποία οφείλονταν κυρίως στο κατά πόσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ήταν έτοιμες να τα υιοθετήσουν. Η αδυναμία κατανόησης των Δ.Λ.Π. από τα στελέχη και το προσωπικό των επιχειρήσεων εξαιτίας της απουσίας εξειδικευμένων γνώσεων είναι ένα από τα προβλήματα το οποίο οδήγησε σε παροχή βοήθειας από συμβουλευτικές εταιρείες. Επίσης, είχε παρατηρηθεί η ανομοιομορφία των δαπανών που περιγράφονται στις οικονομικές καταστάσεις αφού πολλές επιχειρήσεις συμπεριλαμβάνουν κονδύλια που προέρχονται από το Ε.Γ.Λ.Σ. όπως είναι για παράδειγμα οι μεταβατικοί λογαριασμοί (Δημητράς, Βρέντζου, 2015).

Αναφορικά με τη μετάφραση όλων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Διερμηνειών πραγματοποιήθηκε από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών το οποίο υπήρξε μέλος της Επιτροπής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από 29.06.1973, σχεδόν από την ίδρυσή της (Καββαδίας, 2003).

1.5 Γενικά Χαρακτηριστικά των ΔΠΧΑ

Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς προβλέπουν τις παρακάτω θεμελιώδεις παραδοχές με τις οποίες θα πρέπει να συντάσσονται οι οικονομικές καταστάσεις:

- Η αυτοτέλεια των χρήσεων, δηλαδή στις οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να απεικονίζεται η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων, τα έσοδα και έξοδα, οι ταμειακές εισροές και εκροές, οι μεταβολές στα κεφάλαια για τη χρήση που αφορούν.
- Η συνεχιζόμενη δραστηριότητα, με την οποία θεωρείται δεδομένη η συνέχιση λειτουργίας της επιχείρησης ώστε να ολοκληρώσει τα σχέδιά της και να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις της.
- Η κατανοητότητα, με την οποία εννοείται η σωστή και συνεπής παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων αφού έχουν κατηγοριοποιηθεί και αποτιμηθεί ορθώς.
- Η συνάφεια, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να πάρουν τη σωστή επενδυτική απόφαση, να εκτιμήσουν μελλοντικά αποτελέσματα ή να αξιολογήσουν παροντικά.
- Η αξιοπιστία, η οποία είναι απαραίτητη για να αξιοποιηθεί σωστά η παρεχόμενη πληροφόρηση των οικονομικών καταστάσεων.
- Η συγκρισιμότητα, δηλαδή η δυνατότητα του χρήστη να συγκρίνει τα αποτελέσματα με αυτά κάποιας άλλης επιχείρησης αλλά και με αυτά προηγούμενων χρήσεων της ίδιας της επιχείρησης.
- Η έγκαιρη πληροφόρηση, με την οποία εννοείται η χρονική στιγμή που θα δημοσιευθούν οι οικονομικές καταστάσεις αφού ο χρόνος αυτός είναι άμεσα συνδεδεμένος με τη λήψη αποφάσεων.
- Η σπουδαιότητα, η οποία στηρίζεται στη φύση και στη σχετικότητα της πληροφόρησης και της οντότητας.
- Η πιστή απεικόνιση, δηλαδή τα οικονομικά στοιχεία θα πρέπει να παρουσιάζονται ορθά, αξιόπιστα και απαλλαγμένα από λάθη(Δημητράς, Βρέντζου, 2015).

1.6 Οι διαφορές μεταξύ των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων

Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα απαρτίζονται από τους κανόνες των διατάξεων Κ.Ν 2190/1920 και Π.Δ. 1123/1986(Ε.Γ.Λ.Σ). Οι σημαντικότερες διαφορές που θα αναφερθούν στην συνέχεια μεταξύ των Ε.Λ.Π. και Δ.Λ.Π. εντοπίζονται κυρίως στην σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων και στην αντιμετώπιση κάποιων λογιστικών γεγονότων. Αρχικά, τα Δ.Λ.Π. προβλέπουν συγκεκριμένη διάρθρωση όσον αφορά την σύνταξη της Κατάστασης Ταμειακών Ροών (Cash Flow Statements) αλλά απαιτούν και την σύνταξη της Κατάστασης Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων ή Καθαρής Θέσης, τα οποία δεν προβλέπονται από τα Ε.Λ.Π. Αναφορικά με τις πληροφορίες που παρέχονται στους χρήστες από την Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων κατά τη διάρκεια της χρήσης καλύπτονται μερικώς από τον Πίνακα Διάθεσης Κερδών. Επίσης, σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων αποτελούν οι Σημειώσεις οι οποίες παρέχουν αναλυτικές πληροφορίες στους χρήστες.

Σχετικά με τη διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση κάποιων γεγονότων, οι αποσβέσεις, για παράδειγμα, σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. υπολογίζονται με σταθερούς συντελεστές σε αντίθεση με τα Δ.Λ.Π. τα οποία προβλέπουν συντελεστές με βάση την ωφέλιμη ζωή των παγίων αλλά και την αναπροσαρμογή των παγίων σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Ακόμη, τα έξοδα έρευνας και ανάπτυξης σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία παρουσιάζονται στο ισολογισμό και η απόσβεσή τους γίνεται είτε εφάπαξ είτε τμηματικά και ισόποσα σε διάστημα 5 ετών. Από την άλλη πλευρά, τα Δ.Λ.Π. προβλέπουν τα παραπάνω έξοδα να παρουσιάζονται στον ισολογισμό υπό προϋποθέσεις.

Διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση παρατηρείται και στις μισθώσεις. Πιο συγκεκριμένα, με βάση τα Ε.Λ.Π. οι μισθώσεις ακινήτων παρουσιάζονται στον ισολογισμό του εκμισθωτή και το μίσθωμα θεωρείται έξοδο για τον μισθωτή και έσοδο για τον εκμισθωτή. Αντίθετα, τα Δ.Λ.Π. προβλέπουν διάκριση των μισθώσεων σε χρηματοδοτικές και λειτουργικές, με τις χρηματοδοτικές μισθώσεις να αποτελούν αγορά για τον μισθωτή και πώληση πάγιων στοιχείων για τον εκμισθωτή.

Όσον αφορά τις κρατικές επιχορηγήσεις, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία εμφανίζονται στα Ίδια Κεφάλαια και η απόσβεση γίνεται σταδιακά ανάλογα με το χρόνο απόσβεσης του παγίου στοιχείου. Σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. οι κρατικές επιχορηγήσεις παρουσιάζονται στον Ισολογισμό.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. οι φόροι υπολογίζονται με βάση τους νόμους και τις διατάξεις του ελληνικού κράτους ενώ τα Δ.Λ.Π. προβλέπουν την αναγνώριση του φόρου ως δαπάνη και την ταξινόμησή των προσωρινών διαφορών σε αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (Τσακλαγκάνος, Σπάθης, 2015).

1.7 Διαδικασία Έκδοσης των ΔΠΧΑ και Διερμηνειών

Σημαντική είναι η διαδικασία που ακολουθείται μέχρι την τελική έκδοση ενός Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει την απαίτηση της δημόσιας διαβούλευσης του προτύπου ώστε να λάβει υπόψη όλες τις παρατηρήσεις που θα πραγματοποιηθούν κατά την τελική έκδοσή του.

Επιπλέον, το IASB κατά την πρόταση ενός θέματος θα πρέπει να πραγματοποιεί αρχικά την έλλειψη του υπάρχοντος τρόπου χρηματοοικονομικής αναφοράς. Ακόμη, θα πρέπει να εξετάσει την ιδιαίτερη σημασία που θα έχει ως προς τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων το συγκεκριμένο θέμα αλλά και το βαθμό επιρροής στα αποτελέσματα των οικονομικών οντοτήτων. Τέλος, σημαντική είναι και η εξέταση των ποιων αλλά και πόσων οικονομικών οντοτήτων θα επηρεάσει η εφαρμογή του προτύπου αυτού.

Η δημοσίευση ενός προκαταρκτικού σχεδίου του προτύπου με παρόμοια μορφή με ένα ήδη δημοσιευμένο πρότυπο αποτελεί το στάδιο της διαβούλευσης. Έπειτα, και εφόσον έχουν επιλυθεί όλα τα προβλήματα που προκύπτουν ή όχι από τη διαβούλευση το πρότυπο εισέρχεται στο στάδιο της οριστικοποίησης. Στο συγκεκριμένο στάδιο, είναι απαραίτητο να υφίστανται οι αρχές, οι οδηγίες και οι όροι που καθορίζονται στο πρότυπο, η ημερομηνία έναρξης ισχύος αλλά και οι μεταβατικές παράγραφοι.

Αφού γίνει η έκδοση του νέου προτύπου τα μέλη του IASB και το τεχνικό προσωπικό παρέχουν τη βοήθειά τους σε όποιες οικονομικές οντότητες αντιμετωπίσουν κάποιο πρόβλημα κατά την εφαρμογή του νέου προτύπου.

Τέλος, οι Διερμηνείες, που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι ενός προτύπου, συντάσσονται από την Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών και εγκρίνονται από το IASB. Η διαδικασία έκδοσης αποτελείται από τα ίδια στάδια με αυτή της έκδοσης ενός προτύπου. Πιο συγκεκριμένα, το στάδιο της διαβούλευσης όπου γίνεται η δημοσίευση ενός προσχέδιου, το στάδιο εισόδου στην οριστικοποίηση κατά την οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται η περίληψη των αναφερόμενων θεμάτων, ο κατάλληλος λογιστικός χειρισμός, η αναφορά σε

σχετικά Δ.Π.Χ.Α. αλλά και η ημερομηνία μετάβασης και το τελικό στάδιο της έκδοσης (Νεγκάκης, 2015).

1.8 Σκοπός Διπλωματικής

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής είναι η παρουσίαση και ανάλυση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12 «Φόροι Εισοδήματος» το οποίο ασχολείται με τον λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος και αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί από τις οικονομικές μονάδες. Επίσης, μέσω της βιβλιογραφικής επισκόπησης θα παρουσιαστούν οι συνέπειες της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. και της αναβαλλόμενης φορολογίας στις οικονομικές οντότητες. Τέλος, με μια μελέτη περίπτωσης θα προσδιορίσουμε το βαθμό επίδρασης της αναβαλλόμενης φορολογίας στη χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής της επιχείρησης.

1.9 Δομή Διπλωματικής

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι λόγοι ύπαρξης μιας ενιαίας λογιστικής πραγματικότητας μέσω της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. Αναφέρεται η ιστορική εξέλιξή τους, τα αρμόδια όργανα συγκρότησής του αλλά και η διαδικασία έκδοσής τους. Τέλος, γίνεται επισήμανση για την εφαρμογή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιείται η βιβλιογραφική επισκόπηση η οποία περιλαμβάνει μελέτες και έρευνες σχετικά με την εφαρμογή της αναβαλλόμενης φορολογίας και γενικότερα των Δ.Π.Χ.Α. στις οικονομικές οντότητες.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 12 «Φόροι Εισοδήματος» με σκοπό να αναφερθεί μια εννοιολογική προσέγγιση ορισμών για την καλύτερη κατανόηση του προτύπου.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει μια μελέτη περίπτωσης για τον εντοπισμό της ύπαρξης συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας μιας οικονομικής οντότητας και της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής της.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας και οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζεται η επισκόπηση άρθρων της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας. Αναφέρονται έρευνες και μελέτες σχετικές με την επίδραση της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στις οικονομικές οντότητες αλλά και με την επίδραση της χρήσης της αναβαλλόμενης φορολογίας σε αυτές.

2.2 Επίδραση της εφαρμογής των ΔΠΧΑ

Η έρευνα των Karatzimas, Zounta, Kyriakidou(2011) εστιάζει στις μεταβολές που επέφερε η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. στη λογιστική πολιτική. Πιο συγκεκριμένα, το δείγμα τους αποτελείται από ελληνικές εισηγμένες εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στον κλάδο της βιομηχανίας και του εμπορίου. Το κύριο συμπέρασμά τους είναι ότι η εφαρμογή της λογιστικής πολιτικής της «εύλογης αξίας» είναι αυτή που επηρέασε σημαντικά τις συγκεκριμένες εταιρείες.

Η έρευνα των Verdan Capkunetal (2016) πραγματεύεται την επίδραση της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. στην κερδοφορία των οικονομικών οντοτήτων. Παρατηρείται πως πολλές επιχειρήσεις οι οποίες εφάρμοσαν τις αρχές των Δ.Λ.Π., εμφάνισαν αυξημένη κερδοφορία λόγω εκούσιας παραποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων. Αυτό συνέβη εξαιτίας της ευελιξίας των λογιστικών χειρισμών που προσφέρουν τα πρότυπα αλλά και των ασαφών πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή τους.

Η έρευνα των Christopher S. Armstrong et al (2010) εξετάζει τη συμπεριφορά της χρηματιστηριακής αγοράς στην Ευρώπη μέσω 16 γεγονότων που σχετίζονται με τα ΔΠΧΠ. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει θετική επίδραση στις επιχειρήσεις οι οποίες παρείχαν χαμηλής ποιότητας πληροφόρηση πριν την υιοθέτηση των ΔΠΧΠ, γεγονός που προκύπτει από την προσμονή των επενδυτών για οφέλη μετά από αυτά. Παράλληλα, εντοπίζεται θετική επίδραση και σε επιχειρήσεις που παρείχαν υψηλής ποιότητας πληροφόρηση για τον ίδιο ακριβώς λόγο με παραπάνω. Επιπλέον, παρατηρείται αρνητικό αντίκτυπο σε επιχειρήσεις με έδρα τους χώρες με αυστηρή νομοθεσία.

Η έρευνα των Rita W. Y. Yip, Danqing Young (2012), χρησιμοποιώντας ένα δείγμα 17 ευρωπαϊκών χωρών, μελετά την επίδραση της εφαρμογής των ΔΠΧΑ στην συγκρισιμότητα των πληροφοριών. Κάνοντας χρήση τριών παραγόντων, την ομοιότητα των λογιστικών λειτουργιών, το βαθμό μεταφοράς των πληροφοριών και την ομοιότητα του περιεχομένου των πληροφοριών των κερδών και της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τα ΔΠΧΑ βελτίωσαν την συγκρισιμότητα των πληροφοριών. Πιο συγκεκριμένα, η σύγκλιση των λογιστικών αρχών και η υψηλή ποιότητα των πληροφοριών συνέβαλλαν στο παραπάνω συμπέρασμα.

Η έρευνα των Joanne Hotron et al (2012) εξετάζει την επίδραση της υποχρεωτικής εφαρμογής των ΔΠΧΑ στο πληροφοριακό περιβάλλον των επιχειρήσεων. Από τη μελέτη προκύπτει η μείωση των σφαλμάτων πρόβλεψης από τις επιχειρήσεις οι οποίες έχουν υιοθετήσει τα ΔΠΧΑ. Η μείωση αυτή οφείλεται στις διαφορές των κανόνων μεταξύ των εγχώριων λογιστικών προτύπων και των ΔΠΧΑ. Ένα ακόμη πλεονέκτημα της εφαρμογής των προτύπων, σύμφωνα με την έρευνα, είναι η βελτίωση της ποιότητας των πληροφοριών αλλά και της συγκρισιμότητας. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε βελτίωση στη διαμεσολάβηση πληροφοριών μεταξύ των κεφαλαιαγορών με αποτέλεσμα την καλύτερη λογιστική συγκρισιμότητα μεταξύ των οικονομικών οντοτήτων.

2.3 Επίδραση Αναβαλλόμενης Φορολογίας

Η έρευνα της Angeliki D. Samara (2014) εξετάζει τις πληροφορίες που παρέχει η αναβαλλόμενη φορολογία σχετικά με τις τιμές των μετοχών. Στη μελέτη χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα ελληνικών εισηγμένων εταιρειών μετά την εφαρμογή των ΔΠΧΑ. Το συμπέρασμα ήταν ότι τα στοιχεία του αναβαλλόμενου φόρου παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες στους επενδυτές όσον αφορά την μελλοντική πορεία της εταιρείας. Επιπλέον, υποστηρίζεται ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις σχετίζονται αρνητικά με τις τιμές των μετοχών.

Στην έρευνα των Anestis C. Ladas, Christos I. Negkakis, Angeliki D. Samara (2017) εξετάζεται η σχέση μεταξύ κεφαλαιακής διάρθρωσης, κινδύνου απότομης πτώσης τιμής μετοχής και αναβαλλόμενης φορολογίας. Στη μελέτη χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα τραπεζικών ιδρυμάτων με έδρα την Ευρωζώνη. Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι σε κάποιες περιπτώσεις η ύπαρξη αναβαλλόμενης φορολογίας σε συνάρτηση με την κεφαλαιακή δομή οδηγεί σε μελλοντική πτώση των τιμών των μετοχών. Το συγκεκριμένο γεγονός συναντάται ιδιαίτερα σε τράπεζες που έχουν την έδρα τους στη νότια Ευρώπη. Επιπρόσθετα, η έρευνα αναφέρει ότι οι τράπεζες οι οποίες εφαρμόζουν τους κανόνες της αναβαλλόμενης φορολογίας σύμφωνα με το ΔΛΠ 12, διαθέτουν υψηλό αριθμό αναβαλλόμενων φορολογικών στοιχείων και βρίσκονται σε χώρα η οποία αντιμετωπίζει οικονομική κρίση, έχουν χαμηλό ποσοστό κατάρρευσης τιμής των μετοχών τους. Απεναντίας, τραπεζικά ιδρύματα με υψηλά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία που εδρεύουν σε χώρες με οικονομική κρίση και αντιμετωπίζουν προβλήματα στην κεφαλαιακή τους διάρθρωση, έχουν περισσότερες πιθανότητες οι τιμές των μετοχών τους να πέσουν απότομα.

Η έρευνα των Cheryl Chang, Kathleen Herbohn, Irene Tutticci (2009) πραγματεύεται την σταδιακή αύξηση των αναβαλλόμενων φορολογικών δεδουλευμένων με τη «μέθοδο της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων» την χρονική περίοδο 2001-2004. Καταλήγουν στο συμπέρασμα της θετικής συσχέτισης μεταξύ των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και της αξίας της επιχείρησης. Ακόμη, διαπιστώνουν ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις απεικονίζουν μελλοντικές πληρωμές φόρων ενώ τα μη αναγνωρισμένα αναβαλλόμενα περιουσιακά στοιχεία αντικατοπτρίζουν μια αρνητική ένδειξη για την κερδοφορία της εταιρείας στο μέλλον.

Στην έρευνα των Theodore E. Christensen et al (2008) διαπιστώνεται ότι μια επιχείρηση για να αναγνωρίσει μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση θα πρέπει να υπάρχουν ενδείξεις εισροής μελλοντικών οφελών σε αυτή ή να υπάρχουν επαρκείς αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις έτσι ώστε να υπάρξει συμψηφισμός μεταξύ αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν εταιρείες που χρησιμοποιούν τη μέθοδο χειραγώγησης «big bath» όπου αναγνωρίζουν μεγαλύτερες οικονομικές εισροές από τις αναμενόμενες με σκοπό να καλύψουν μεγαλύτερο μέρος των αναβαλλόμενων φορολογικών τους απαιτήσεων.

Η έρευνα των Nikolaos I. Karampinis, Dimosthenis L. Hevas (2013) εξετάζει αν η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ στην Ελλάδα επηρέασε τα φορολογικά κίνητρα εταιρειών για διαχείριση των οικονομικών τους κερδών. Πριν την εφαρμογή των ΔΠΧΠ, οι εταιρείες με υψηλή φορολογική πίεση αντιμετώπιζαν το γεγονός του περιορισμού ή της επιδείνωσης της ανοδικής ή καθοδικής αντίστοιχα διαχείρισης των οικονομικών κερδών εξαιτίας σημαντικών φορολογικών επιπτώσεων. Χρησιμοποιώντας ένα δείγμα ελληνικών εταιρειών, μελετούν τις πιθανές επιπτώσεις που θα επιφέρει η υιοθέτηση των ΔΠΧΠ στη συμμόρφωση με τους φόρους. Αναφέρεται ότι η Ελλάδα έχει ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον αφού η συμμόρφωση και οι στενοί δεσμοί μεταξύ οικονομικού και φορολογητέου εισοδήματος υπήρχαν πριν από την εφαρμογή των ΔΠΧΠ. Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η φορολογική πίεση είναι ένας αρνητικός καθοριστικός παράγοντας των δεδουλευμένων πριν την εφαρμογή των ΔΠΧΠ με αυτό να αλλάζει με την έλευσή τους, αφού μειώθηκε η συμμόρφωση στα φορολογικά βιβλία απελευθερώνοντας έτσι το οικονομικό εισόδημα από φορολογικές επιπτώσεις.

Η έρευνα του Kevin A. Diehl (2010) μελετά αν οι τιμές των μετοχών μπορούν να προβλεφθούν με τη χρήση του αναβαλλόμενου φόρου. Εξετάζοντας ένα δείγμα εταιρειών των Η.Π.Α. συμπέρανε ότι ο αναβαλλόμενος φόρος παρέχει σημαντικές πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Επισημαίνει ακόμη ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ αναβαλλόμενου φόρου και τιμών μετοχής και με τη χρήση παλινδρόμησης δίνονται περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με τους αριθμοδείκτες όπως κέρδη ανά μετοχή, ταμειακές ροές ανά μετοχή και λογιστική αξία ανά μετοχή.

Η έρευνα του RickC. Laux (2013) εξετάζει αν η αναβαλλόμενη φορολογία μπορεί να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές πληρωμές φόρων και αν στο γεγονός αυτό επιδρά και ο χρόνος αντιστροφής της αναβαλλόμενης φορολογίας. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αναβαλλόμενη φορολογία παρέχει πληροφόρηση για τις μελλοντικές πληρωμές φόρων αλλά η πληροφόρηση αυτή είναι ελάχιστη. Αναφέρεται, επίσης, ότι οι αναβαλλόμενοι φόροι που σχετίζονται με προσωρινές διαφορές που περιλαμβάνονται στα λογιστικά κέρδη πριν το φορολογητέο εισόδημα συνδέονται με μελλοντικές πληρωμές φόρων. Αντίθετα, αναβαλλόμενοι φόροι που σχετίζονται με προσωρινές διαφορές που περιλαμβάνονται στα λογιστικά κέρδη μετά το φορολογητέο εισόδημα δεν συνδέονται με μελλοντικές πληρωμές φόρων. Τέλος, επισημαίνεται ότι η αύξηση των αναβαλλόμενων φορολογικών υπολοίπων δεν συνεπάγεται και την αναβολή της μελλοντικής πληρωμής φόρου.

Η έρευνα των JamesM. Poterbaetal (2011) μελετά την συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην ανακοίνωση νέου φορολογικού καθεστώτος στη χώρα. Πιο συγκεκριμένα, έχοντας ένα δείγμα μεγάλων αμερικάνικων επιχειρήσεων κατά τα έτη 1993-2004 εξετάζεται η επίδραση στη σχέση μεταξύ αναβαλλόμενης φορολογίας και αλλαγής φορολογικού συντελεστή. Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι όταν αναμένεται μείωση των φορολογικών συντελεστών στο μέλλον, οι επιχειρήσεις που εμφανίζουν υψηλά υπόλοιπα στο λογαριασμό των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων έχουν ως κίνητρο τη μετατόπιση των εσόδων τους στο μέλλον ώστε να αξιοποιήσουν τον μειωμένο συντελεστή. Το αντίθετο συμβαίνει σε επιχειρήσεις οι οποίες έχουν υψηλές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και αναμένουν ένα υψηλότερο συντελεστή φορολογίας.

Οι Gordonetal (2004) πραγματοποίησαν μια έρευνα σχετικά με τους μη αναγνωρισμένους αναβαλλόμενους φόρους. Το δείγμα τους αποτελούν εταιρείες του Ηνωμένου Βασιλείου και το συμπέρασμά τους είναι ότι οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται ιδιοτελώς με αποτέλεσμα να επηρεάζεται ο Ισολογισμός αλλά και οι δείκτες μόχλευσης σε μεγάλο βαθμό. Παρόλο αυτά, η διαχείριση του Ισολογισμού δεν ακυρώνει τη δυνατότητα των μη αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φόρων να προβλέπουν μελλοντικές αναβαλλόμενες φορολογικές αντιστροφές και κερδοφορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ Δ.Λ.Π. 12

3.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο της εργασίας αναφέρονται οι βασικές αρχές του Δ.Λ.Π. 12 «Φόροι Εισοδήματος». Πιο αναλυτικά, παρουσιάζονται ο σκοπός, το πεδίο εφαρμογής, οι βασικές έννοιες και ο τρόπος εφαρμογής τους στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων.

Σημειώνεται, επίσης, ότι η έναρξη ισχύος του Δ.Λ.Π. 12 για τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων είναι η 1 Ιανουαρίου 1998.

3.2 Σκοπός

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 έχει ως σκοπό το λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Βασικός στόχος είναι η λογιστική παρακολούθηση και απεικόνιση των φορολογικών υποχρεώσεων μιας οικονομικής οντότητας.

Πιο συγκεκριμένα, τρεχουσών και μελλοντικών φορολογικών υποχρεώσεων που προέρχονται από:

- 1) Μελλοντικό διακανονισμό περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων από τον ισολογισμό
- 2) Συναλλαγές και άλλα γεγονότα της παρούσας περιόδου των οικονομικών καταστάσεων (Νεγκάκης, 2015)

3.3 Ιστορική Εξέλιξη

Ιστορική Εξέλιξη του ΔΛΠ 12		
Ημερομηνία	Γεγονός	Σχόλια
Απρίλιος 1978	Δημοσίευση σχεδίου έκθεσης E13 “Λογιστική Φόρων Εισοδήματος”	
Ιούλιος 1979	Έκδοση του ΔΛΠ 12 “Λογιστική Φόρων Εισοδήματος”	
Ιανουάριος 1989	Δημοσίευση σχεδίου έκθεσης E33 “Λογιστική Φόρων Εισοδήματος”	
1994	Αναδιαμόρφωση του ΔΛΠ 12 (1979)	
Οκτώβριος 1994	Δημοσίευση σχεδίου έκθεσης E49 “Φόροι Εισοδήματος”	
Οκτώβριος 1996	Έκδοση του ΔΛΠ 12 “Φόροι Εισοδήματος”	Εφαρμογή σε οικονομικές καταστάσεις από 1 Ιανουαρίου 1998
Οκτώβριος 2000	Δημοσίευση περιορισμένων αναθεωρήσεων (φορολογικές συνέπειες μερισμάτων)	Εφαρμογή σε οικονομικές καταστάσεις από 1 Ιανουαρίου 2001
31 Μαρτίου 2009	Δημοσίευση σχεδίου έκθεσης	Προθεσμία σχολιασμού 31

	ED/2009/2 “ Φόροι Εισοδήματος”	Ιουλίου 2009 (οι προτάσεις δεν οριστικοποιήθηκαν)
10 Σεπτεμβρίου 2010	Δημοσίευση σχεδίου έκθεσης ED/2010/11 “Αναβαλλόμενη Φορολογία: Ανάκτηση υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων”	Προθεσμία σχολιασμού 9 Νοεμβρίου 2010
20 Δεκεμβρίου 2010	Τροποποίηση στην αναβαλλόμενη φορολογία “Ανάκτηση υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων”	Εφαρμογή για ετήσιες περιόδους από 1 Ιανουαρίου 2012
19 Ιανουαρίου 2016	Τροποποίηση αναγνώρισης αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων για μη πραγματοποιηθείσες ζημιές	Εφαρμογή για ετήσιες περιόδους από 1 Ιανουαρίου 2017
7 Ιουνίου 2017	ΕΔΔΠΧΑ 23: Αβεβαιότητα σχετικά με τον χειρισμό του φόρου εισοδήματος	Εφαρμογή για ετήσιες περιόδους από 1 Ιανουαρίου 2019
12 Δεκεμβρίου 2017	Τροποποίηση των ετήσιων βελτιώσεων των προτύπων 2015-2017	Εφαρμογή για ετήσιες περιόδους από 1 Ιανουαρίου 2019
7 Μαΐου 2021	Τροποποίηση της αναβαλλόμενης φορολογίας σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις από μία μεμονωμένη συναλλαγή (Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 12)	Εφαρμογή για ετήσιες περιόδους από 1 Ιανουαρίου 2023

(“IAS 12 – Income Taxes”)

Όσον αφορά, τις πιο πρόσφατες τροποποιήσεις του ΔΛΠ 12, στις 7 Ιουνίου 2017 ανακοινώθηκε από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) η Διερμηνεία 23

της Επιτροπής Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς “Αβεβαιότητα σχετικά με το χειρισμό του φόρου εισοδήματος”. Πιο συγκεκριμένα, η διερμηνεία αποσαφηνίζει το πώς η αβεβαιότητα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στη λογιστική των φόρων εισοδήματος. Έτσι, μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει τη διερμηνεία, στον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογητέας ζημιάς), φορολογικών βάσεων, αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών, αχρησιμοποίητων φορολογικών πιστώσεων και συντελεστών όταν υπάρχει αβεβαιότητα ως προς τη φορολογία εισοδήματος αναγνωρίζοντας τρέχουσα ή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση (IFRIC 23 – Uncertainty over Income Tax Treatments).

Στις 12 Δεκεμβρίου 2017, το IASB ανακοίνωσε τροποποίηση στο ΔΛΠ 12 στην οποία διευκρινίζεται ότι οι απαιτήσεις της παραγράφου 52B, η οποία αναγνωρίζει φορολογικές συνέπειες μερισμάτων όταν αναγνωρίζεται καταβολή του μερίσματος, εφαρμόζονται σε όλα τα εισοδήματα μερισμάτων μετακινώντας την παράγραφο από την παράγραφο 52A η οποία ασχολείται με καταστάσεις που υπάρχουν διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές για διανεμηθέντα και μη διανεμηθέντα κέρδη (IASB concludes the 2015-2017 annual improvements cycle).

Στις 7 Μαΐου 2021, η τροποποίηση που πραγματοποιείται αφορά τον αναβαλλόμενο φόρο που σχετίζεται με τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις από μια συναλλαγή. Η τροποποίηση αποτελεί μια εξαίρεση της αρχικής αναγνώρισης και αναφέρει ότι από την αρχική αναγνώριση εξαιρούνται οι συναλλαγές από τις οποίες προκύπτουν ίσα ποσά εκπεστέων και φορολογητέων προσωρινών διαφορών (IASB publishes amendments to IAS 12).

3.4 Πεδίο Εφαρμογής

Το Δ.Λ.Π. 12 εφαρμόζεται από όλες τις οικονομικές οντότητες οι οποίες έχουν υιοθετήσει τα Δ.Π.Χ.Α. κατά τη λογιστική παρακολούθηση και απεικόνιση των φόρων εισοδήματος (Δ.Λ.Π. 12 παρ.1).

Στους φόρους εισοδήματος περιλαμβάνονται οι φόροι που επιβάλλονται στο εσωτερικό και εξωτερικό βασιζόμενοι στα φορολογητέα κέρδη. Επιπλέον, στο σύνολο των φόρων περιλαμβάνονται οι παρακρατούμενοι φόροι οι οποίοι είναι πληρωτέοι από μια θυγατρική, συγγενή ή κοινοπραξία κατά τη διανομή των κερδών στη οικονομική οντότητα (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 2).

Από την άλλη, αν και το Πρότυπο δεν πραγματεύεται θέματα λογιστικής καταχώρισης Κρατικών Επιχορηγήσεων (Δ.Λ.Π. 20 «Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων και γνωστοποίηση της κρατικής υποστήριξης») ή φορολογικών πιστώσεων λόγω επένδυσης, ασχολείται με τη λογιστική προσωρινών διαφορών που προκύπτουν από τις παραπάνω ενέργειες (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 4).

3.5 Βασικές Αρχές του Προτύπου

- 1) Η οικονομική οντότητα είναι προφανές ότι με την αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης αναμένει να ανακτήσει ή να διακανονίσει τη λογιστική αξία αυτού στο μέλλον. Στην περίπτωση βέβαια που η ανάκτηση ή ο διακανονισμός αυτός προκαλέσει αυξημένες ή μειωμένες μελλοντικές φορολογικές πληρωμές σε σύγκριση με αυτές που θα προέκυπταν αν δεν υπήρχαν φορολογικές συνέπειες, η οικονομική οντότητα σύμφωνα με το Πρότυπο θα πρέπει να αναγνωρίσει μια αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ή απαίτηση.
- 2) Ο φόρος εισοδήματος αποτελεί έξοδο το οποίο αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης εφόσον οι συναλλαγές και τα οικονομικά γεγονότα που προκάλεσαν αυτές τις φορολογικές συνέπειες αναγνωρίζονται επίσης στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης για τη συγκεκριμένη περίοδο.
- 3) Ο φόρος εισοδήματος αποτελεί έξοδο το οποίο αναγνωρίζεται στα Ίδια κεφάλαια εφόσον οι συναλλαγές και τα οικονομικά γεγονότα που προκάλεσαν αυτές τις φορολογικές συνέπειες αναγνωρίζονται επίσης στα Ίδια κεφάλαια.
- 4) Στην περίπτωση συνένωσης επιχειρήσεων, η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων και απαιτήσεων επιδρά στο ποσό της υπεραξίας της συνένωσης (ή στο ποσό του κέρδους της αγοράς ευκαιρίας (Νεγκάκης, 2015)).

3.6 Βασικές Έννοιες

- **Λογιστικό αποτέλεσμα** είναι το κέρδος ή η ζημία εντός μιας περιόδου χρήσης συμπεριλαμβανομένου και του εξόδου του φόρου.

- **Φορολογητέο κέρδος (ζημία)** είναι το ποσό του κέρδους (ζημίας) που προκύπτει από τους κανόνες που διέπονται από τις φορολογικές αρχές και επί του οποίου είναι πληρωτέοι (επιστρεπτέοι) οι φόροι εισοδήματος.
- **Έξοδο φόρου (έσοδο φόρου)** είναι το συνολικό ποσό που αφορά τον τρέχοντα και τον αναβαλλόμενο φόρο για τον προσδιορισμό του κέρδους ή της ζημίας της τρέχουσας περιόδου.
- **Τρέχων φόρος** είναι το ποσό των πληρωτέων (επιστρεπτέων) φόρων εισοδήματος που σχετίζεται με το φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημιά) μιας περιόδου.
- **Προσωρινές Διαφορές** είναι οι διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης. Οι προσωρινές διαφορές διακρίνονται σε:
  - ✓ **Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές** οι οποίες είναι τα ποσά που θα είναι φορολογητέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογικού εισοδήματος ή της φορολογικής ζημίας σε μελλοντικές περιόδους όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης ανακτάται ή τακτοποιείται.
  - ✓ **Εκπεστέες Προσωρινές Διαφορές** οι οποίες είναι τα ποσά που θα είναι εκπεστέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογικού εισοδήματος ή της φορολογικής ζημίας σε μελλοντικές περιόδους όταν η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης ανακτάται ή τακτοποιείται(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 5).

3.7 Αναβαλλόμενη Φορολογία

Κάθε επιχείρηση που εφαρμόζει τα ΔΠΧΑ για την σύνταξη των οικονομικών της καταστάσεων, καταλήγει σε ένα αποτέλεσμα, το λογιστικό αποτέλεσμα της χρήσης. Στη συνέχεια, το λογιστικό αποτέλεσμα μετατρέπεται σε φορολογικό εφαρμόζοντας τους ισχύοντες φορολογικούς κανόνες. Έτσι, είναι βέβαιο ότι θα προκύψουν διαφορές μεταξύ των δύο αυτών αποτελεσμάτων, είτε προσωρινές είτε μόνιμες διαφορές.

Από τις προσωρινές διαφορές θα προκύψει ο αναβαλλόμενος φόρος δηλαδή αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Η σχέση που εκφράζει τον αναβαλλόμενο φόρο είναι η εξής:

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (ή αναβαλλόμενα περιουσιακά στοιχεία) είναι τα ποσά τα οποία θα επιστραφούν στην οικονομική μονάδα στο μέλλον και προκύπτουν από εκπεστές προσωρινές διαφορές, μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες και μεταφερόμενους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις είναι τα ποσά τα οποία θα καταβάλει η επιχείρηση στο μέλλον και τα οποία προκύπτουν από φορολογικές χρονικές διαφορές.¹

3.8 Φορολογική Βάση

Ένα περιουσιακό στοιχείο έχει ως φορολογική βάση το εκπεστέο φορολογικά ποσό από μελλοντικά φορολογικά οικονομικά οφέλη που θα εισαχθούν στην οικονομική οντότητα όταν αυτή θα ανακτήσει τη λογιστική αξία του στοιχείου.

Για παράδειγμα, ένα μηχάνημα έχει κόστος κτήσης 1000€ και έχει αποσβεστεί με βάση την ωφέλιμη ζωή του κατά 200€ ενώ με βάση τους φορολογικούς συντελεστές κατά 300€. Η φορολογική απόσβεση (300€) έχει εκπεστεί από τα φορολογητέα έσοδα στην τρέχουσα και στις προηγούμενες χρήσεις. Το φορολογικά αναπόσβεστο υπόλοιπο θα εκπεστεί σε μελλοντικές χρήσεις είτε ως απόσβεση είτε μέσω έκπτωσης αν το μηχάνημα πουληθεί. Τα έσοδα από τη χρήση του μηχανήματος είναι φορολογητέα, κάθε κέρδος από την πώληση του μηχανήματος θα είναι φορολογητέο αλλά και κάθε ζημία από την πώληση θα είναι φορολογικά εκπεστέα. Στην περίπτωση αυτή έχουμε ότι η λογιστική βάση είναι ίση με $1000 - 200 = 800€$ και η φορολογική βάση ίση με $1000 - 300 = 700€$.

Υπάρχει και το ενδεχόμενο η φορολογική βάση να ισούται με τη λογιστική αξία του στοιχείου όταν τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη δεν είναι φορολογητέα (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 7).

Μια υποχρέωση έχει ως φορολογική βάση το ποσό που προκύπτει από τη λογιστική αξία της υποχρέωσης αφαιρώντας όμως το φορολογικά εκπεστέο ποσό σε μελλοντικές χρήσεις.

Για παράδειγμα, στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνονται δεδουλευμένα έξοδα με λογιστική αξία 1000€. Το σχετικό έξοδο θα εκπεστεί φορολογικά σε ταμειακή βάση. Αυτό σημαίνει ότι η φορολογική βάση των δεδουλευμένων εξόδων είναι ίση με μηδέν. Επίσης,

---

¹ Νεγκάκης, 2015.

στην περίπτωση που έχουμε υποχρέωση δανείου με λογιστική αξία 2000€ και η εξόφλησή του δεν έχει φορολογικές συνέπειες τότε η φορολογική βάση του είναι 2000€.

Όσον αφορά τη φορολογική βάση προκαταβλητέων εσόδων είναι το ποσό που προκύπτει από τη λογιστική αξία του αφαιρώντας όμως κάθε μη φορολογητέο ποσό εσόδου σε μελλοντικές χρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει περίπτωση ένα στοιχείο να θεωρείται έξοδο όμως να εκπέσει φορολογικά στο μέλλον υπό κάποιες υποθέσεις (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 8).

Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα στοιχείο μπορεί να παρουσιάζει φορολογική βάση αλλά να μην αποτελεί ούτε περιουσιακό στοιχείο αλλά ούτε και υποχρέωση (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 9).

3.9 Αναγνώριση Τρέχουσας Φορολογίας

Ως υποχρέωση αναγνωρίζεται το ποσό του τρέχοντος φόρου για την τρέχουσα και για προηγούμενες περιόδους που δεν έχει καταβληθεί. Από την άλλη, ως περιουσιακό στοιχείο (απαίτηση) αναγνωρίζεται η διαφορά του καταβαλλόμενου ποσού για την τρέχουσα και για προηγούμενες περιόδους όταν αυτό είναι μεγαλύτερο από το αναλογούν ποσό του φόρου (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 12).

Επίσης, ως περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται το οφειλόμενο ποσό σχετικό με μια φορολογική ζημία η οποία μπορεί να μεταφερθεί αναδρομικά για την ανάκτηση τρέχοντος φόρου προηγούμενης περιόδου. (Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η φορολογική δυνατότητα δεν παρέχεται από την Ελληνική Φορολογική Νομοθεσία.) (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 13).

Τέλος, στην περίπτωση που χρησιμοποιείται φορολογική ζημία για την ανάκτηση φόρου προηγούμενης περιόδου η οικονομική οντότητα έχει τη δυνατότητα να αναγνωρίσει το όφελος ως περιουσιακό στοιχείο στην περίοδο που προκύπτει η φορολογική ζημία διότι είναι αναμενόμενο ότι το όφελος θα εισχωρήσει στην οικονομική οντότητα και μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 14).

3.10 Αναγνώριση Αναβαλλόμενης Φορολογίας

3.10.1 Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές

Για τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές γίνεται αναγνώριση μιας αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης. Εξαιρέση, όμως, αποτελεί όταν η υποχρέωση προέρχεται από αρχική αναγνώριση υπεραξίας ή από αρχική αναγνώριση υποχρέωσης ή περιουσιακού στοιχείου σε συναλλαγή που δεν είναι συνένωση επιχειρήσεων και κατά το χρόνο της συναλλαγής δεν επηρεάζει το λογιστικό και φορολογικό αποτέλεσμα (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 15).

Οι χρονικές διαφορές αναφέρονται στη διαφορετική περίοδο του λογιστικού και φορολογητέου αποτελέσματος που περιλαμβάνονται τα έσοδα ή έξοδα. Παραδείγματα τέτοιων διαφορών αποτελούν τα παρακάτω:

- Τα έσοδα τόκων, τα οποία περιλαμβάνονται στο λογιστικό κέρδος με βάση την περίοδο που αφορούν αλλά σε κάποιες περιπτώσεις περιλαμβάνονται στο φορολογητέο κέρδος όταν εισπράττονται.
- Η απόσβεση, που είναι διαφορετική όταν χρησιμοποιείται για την εύρεση του λογιστικού κέρδους από αυτή του φορολογητέου κέρδους.
- Τα κόστη ανάπτυξης, τα οποία μπορεί να κεφαλαιοποιούνται και να αποσβένονται στο μέλλον κατά τον προσδιορισμό του λογιστικού κέρδους αλλά να εκπίπτονται όταν γίνει ο προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος την περίοδο που πραγματοποιούνται (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 17).

Επίσης, προσωρινές διαφορές προκύπτουν όταν:

- το κόστος μιας συνένωσης εταιρειών καταμερίζεται μέσω της αναγνώρισης των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν στην εύλογη αξία τους, χωρία καμία ισοδύναμη προσαρμογή για φορολογικούς σκοπούς.
- περιουσιακά στοιχεία αναπροσαρμόζονται χωρίς κάποια ισοδύναμη προσαρμογή για φορολογικούς σκοπούς
- σε μια συνένωση επιχειρήσεων προκύπτει υπεραξία
- υπάρχει διαφορά μεταξύ της φορολογικής βάσης ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης κατά την αρχική αναγνώριση και της αρχικής λογιστικής τους αξίας

- η λογιστική αξία των επενδύσεων σε θυγατρικές, υποκαταστήματα και συγγενείς επιχειρήσεις ή των συμμετοχών σε κοινοπραξίες διαφέρει από τη φορολογική βάση της επένδυσης ή της συμμετοχής (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 18).

3.10.2 Εκπεστές Προσωρινές Διαφορές²

Για όλες τις εκπεστές προσωρινές διαφορές γίνεται αναγνώριση μιας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξει φορολογητέο κέρδος ώστε να χρησιμοποιηθεί η εκπεστέα προσωρινή διαφορά. Εξαίρεση σε αυτό αποτελεί όταν η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση προκύπτει από αρχική αναγνώριση περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης σε συναλλαγή που δεν είναι συνένωση επιχειρήσεων και κατά το χρόνο της συναλλαγής δεν επηρεάζει το λογιστικό και φορολογικό αποτέλεσμα (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 24).

Όταν έχουμε αναγνώριση μιας υποχρέωσης είναι σίγουρο ότι στο μέλλον η λογιστική της αξία θα τακτοποιηθεί με την εκροή πόρων από την εταιρεία που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη. Τμήμα ή σύνολο των ποσών τους μπορεί να είναι εκπεστέο κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους σε μετέπειτα χρήση από αυτή που γίνεται η αναγνώριση της υποχρέωσης. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας προσωρινής διαφοράς μεταξύ της λογιστικής αξίας της υποχρέωσης και της φορολογικής της βάσης και κατά συνέπεια τη δημιουργία μιας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης. Αυτή η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση σχετίζεται με ανακτήσιμους φόρους εισοδήματος στο μέλλον, όταν αυτό το μέρος της υποχρέωσης θα μπορεί να εκπέσει κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους. Επίσης, όταν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερη από τη φορολογική του βάση τότε, λόγω της διαφοράς αυτής, δημιουργείται ένα αναβαλλόμενο φορολογικό περιουσιακό στοιχείο το οποίο θα είναι ανακτήσιμο στο μέλλον(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 25).

---

² Νεγκάκης, 2015

3.10.3 Αρχική αναγνώριση ενός Περιουσιακού Στοιχείου ή μιας Υποχρέωσης

Κατά την αρχική αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης μπορεί να προκύψει μια προσωρινή διαφορά όταν για παράδειγμα τμήμα ή ολόκληρο το κόστος του περιουσιακού στοιχείου δεν είναι εκπεστέο φορολογικά. Η λογιστική αντιμετώπιση που θα γίνει για την προσωρινή διαφορά εξαρτάται από τη φύση της συναλλαγής που οδήγησε στην αρχική αναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

Στην περίπτωση που έχουμε συνένωση επιχειρήσεων, αναγνωρίζεται μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση που επηρεάζει την υπεραξία ή το επιπλέον ποσό πέραν του κόστους της συνένωσης.

Όταν η συναλλαγή επηρεάζει το λογιστικό ή φορολογικό κέρδος τότε αναγνωρίζεται κάθε φορολογική υποχρέωση ή περιουσιακό στοιχείο που προκύπτει και θεωρούνται αναβαλλόμενα έξοδα ή έσοδα φόρου στα αποτελέσματα.

Τέλος, αν η συναλλαγή δεν είναι μια συνένωση επιχειρήσεων και δεν επηρεάζει ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος, η οικονομική οντότητα δεν αναγνωρίζει την αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ή απαίτηση που προκύπτει είτε κατά την αρχική αναγνώριση είτε μεταγενέστερα(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 22).

3.10.4 Αχρησιμοποίητες Φορολογικές Ζημίες και Πιστωτικοί Φόροι

Όταν υπάρχουν φορολογικές ζημίες και πιστωτικοί φόροι που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί, αναγνωρίζεται μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, στο βαθμό που πιθανολογείται ότι θα υπάρχουν μελλοντικά κέρδη, έναντι των οποίων οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες και πιστωτικοί φόροι μπορούν να χρησιμοποιηθούν(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 34).

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι όμως το γεγονός της μη μελλοντικής ύπαρξης φορολογητέου κέρδους εξαιτίας των αχρησιμοποίητων ζημιών που υπάρχουν. Επομένως, μια οικονομική οντότητα θα αναγνωρίσει μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που αναλογεί στις αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες ή στους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους με την προϋπόθεση ότι υπάρχουν επαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές ή κάποια άλλη ισχυρή απόδειξη για την ύπαρξη φορολογητέου κέρδους στο μέλλον έναντι του οποίου θα συμψηφιστούν οι αχρησιμοποίητες ζημίες και πιστωτικοί φόροι(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 35).

3.10.5 Επανεκτίμηση των μη Αναγνωρισμένων Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων

Κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, η οικονομική οντότητα προχωρά σε εκ νέου εκτίμηση των μη αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων. Πιο συγκεκριμένα, αναγνωρίζει ένα μη καταχωρημένο αναβαλλόμενο περιουσιακό στοιχείο στο βαθμό που πιθανολογείται ότι μελλοντικό κέρδος θα αποφέρει την ανάκτηση του στοιχείου αυτού(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 37).

3.10.6 Επενδύσεις σε Θυγατρικές, Υποκαταστήματα, Συγγενείς και Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες

Όταν η λογιστική αξία των επενδύσεων σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς ή κοινοπραξίες διαφοροποιείται από τη φορολογική τους βάση προκύπτουν προσωρινές διαφορές. Τέτοιες διαφορές μπορεί να προκύψουν όταν για παράδειγμα:

- 1) Υπάρχουν αδιανέμητα κέρδη των θυγατρικών, υποκαταστημάτων, συγγενών και κοινοπραξιών
- 2) Η έδρα της μητρικής εταιρίας είναι διαφορετική χώρα από αυτή της θυγατρικής με αποτέλεσμα να υπάρχουν μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες
- 3) Η λογιστική αξία μιας επένδυσης σε συγγενή μειωθεί στο ανακτήσιμο ποσό της .

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις η προσωρινή διαφορά μπορεί να διαφέρει από την προσωρινή διαφορά που σχετίζεται με αυτή την συμμετοχή στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της μητρικής, στην περίπτωση που αυτή απεικονίζει τη συμμετοχή στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της στο κόστος ή σε αναπροσαρμοσμένο ποσό(Δ.Λ.Π. 12 παρ.38).

Συνεπώς, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει μια αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση για όλες τις προσωρινές διαφορές σχετικές με επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς και συμμετοχές σε κοινοπραξίες, εκτός εάν ικανοποιούνται και οι δυο παρακάτω όροι:

- η μητρική, ο επενδυτής ή το μέλος της κοινοπραξίας έχει τη δυνατότητα να ελέγξει την αναστροφή της διαφοράς, κάτι που γίνεται με την συνεχή παρακολούθηση της μερισματικής πολιτικής της θυγατρικής από τη μητρική εταιρεία, και
- πιθανολογείται ότι η προσωρινή διαφορά δεν θα αναστραφεί στο προσεχές μέλλον

Από την άλλη πλευρά, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει ένα αναβαλλόμενο φορολογικό περιουσιακό στοιχείο για όλες τις εκπεστές προσωρινές διαφορές σχετικές με επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς και συμμετοχές σε κοινοπραξίες, στον βαθμό που πιθανολογείται ότι:

- οι προσωρινές διαφορές θα αναστραφούν στο προσεχές μέλλον και
- θα υπάρξει φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου η διαφορά αυτή θα μπορέσει να χρησιμοποιηθεί (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 39).

3.10.7 Ενοποιημένες Καταστάσεις

Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, οι προσωρινές διαφορές προσδιορίζονται από την σύγκριση των λογιστικών αξιών των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε ενοποιημένο επίπεδο και της κατάλληλης φορολογικής βάσης. Όσον αφορά τη φορολογική βάση, προσδιορίζεται με αναφορά σε μια ενοποιημένη φορολογική δήλωση όταν αυτή

προβλέπεται, διαφορετικά προσδιορίζεται με αναφορά στις φορολογικές δηλώσεις κάθε εταιρείας του ομίλου. (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 11).

3.10.8 Συνένωση Επιχειρήσεων

Στην περίπτωση που έχουμε συνένωση επιχειρήσεων το κόστος της προκύπτει από την κατανομή στην αναγνώριση των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν στις εύλογες αξίες τους κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Αναβαλλόμενος φόρος προκύπτει είτε όταν η φορολογική βάση των αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων και των αναληφθέντων υποχρεώσεων δεν επηρεάζεται από την συνένωση είτε όταν επηρεάζεται με διαφορετικό τρόπο. Για παράδειγμα, δημιουργείται μια αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση, επηρεάζοντας την υπεραξία όταν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου αυξάνεται στην εύλογη αξία ενώ η φορολογική βάση παραμένει στο κόστος για τον προηγούμενο ιδιοκτήτη (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 19).

Παράδειγμα: Έστω ότι μια επιχείρηση απέκτησε θυγατρική που είχε εκπεστές προσωρινές διαφορές 300. Ο φορολογικός συντελεστής κατά το χρόνο απόκτησης ήταν 30%. Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που προκύπτει, η οποία ισούται με 90, δεν καταχωρήθηκε ως επιμέρους περιουσιακό στοιχείο κατά τον προσδιορισμό της υπεραξίας (υπεραξία = 500), που προκύπτει από την απόκτηση. Η υπεραξία αποσβένεται κατά τη διάρκεια 20 ετών. Δύο έτη μετά την απόκτηση, η επιχείρηση εκτίμησε ότι το μελλοντικό φορολογητέο κέρδος πιθανώς θα αρκούσε στην επιχείρηση για να ανακτήσει τα οφέλη όλων των εκπεστών προσωρινών διαφορών.

Η επιχείρηση καταχωρεί μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ίση με $30\% * 300 = 90$ και στην κατάσταση αποτελεσμάτων έναν αναβαλλόμενο πιστωτικό φόρο ίσο με 90. Επίσης, εκπίπτει το κόστος της υπεραξίας κατά 90 και τη σωρευμένη απόσβεση κατά 9. Το υπόλοιπο 81 καταχωρείται ως δαπάνη στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Συνεπώς, το κόστος της υπεραξίας γίνεται 410 και η σωρευμένη απόσβεση 41, τα οποία είναι τα ποσά που θα είχαν καταχωρηθεί αν μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ίση με 90 είχε καταχωρηθεί ως επιμέρους περιουσιακό στοιχείο κατά την ημερομηνία της συνένωσης των επιχειρήσεων.

Αν ο φορολογικός συντελεστής αυξηθεί σε 40%, η επιχείρηση καταχωρεί μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ίση με $40\% \cdot 300 = 120$ και στην κατάσταση αποτελεσμάτων έναν αναβαλλόμενο πιστωτικό φόρο ίσο με 120. Αντίθετα, αν ο φορολογικός συντελεστής μειωθεί σε 20% τότε η επιχείρηση καταχωρεί μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ίση με $20\% \cdot 300 = 60$ και αναβαλλόμενο πιστωτικό φόρο επίσης 60 στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, η επιχείρηση μειώνει το κόστος της υπεραξίας κατά 90 και τη σωρευμένη απόσβεση κατά 9 και καταχωρεί το υπόλοιπο 81 ως έξοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων. (Σακέλλης, 2002)

3.10.9 Υπεραξία

Από μια συνένωση επιχειρήσεων προκύπτει υπεραξία, η οποία αναφέρεται στο επιπλέον κόστος που καταβάλλεται από τον αγοραστή, από την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που αποκτά κατά την αρχική αναγνώριση. Πολλές φορολογικές αρχές δεν αναγνωρίζουν την υπεραξία ως εκπεστέο έξοδο κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου αποτελέσματος και η φορολογική της βάση είναι μηδενική. Οπότε κάθε διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της υπεραξίας και της μηδενικής φορολογικής βάσης θεωρείται ως μια φορολογητέα προσωρινή διαφορά. Όμως, σύμφωνα με το πρότυπο δεν επιτρέπεται η αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης που προκύπτει διότι η υπεραξία είναι υπολειμματική και θα προέκυπτε αύξηση της λογιστικής αξίας της υπεραξίας(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 21).

3.10.10 Περιουσιακά Στοιχεία που αποτιμώνται στην Εύλογη Αξία

Ορισμένα πρότυπα προβλέπουν την αναγνώριση κάποιων περιουσιακών στοιχείων να γίνεται στην εύλογη αξία τους όπως είναι για παράδειγμα τα ΔΛΠ 16 «Ενσώματα Πάγια», ΔΛΠ 38 «Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία», ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και ΔΛΠ 40 «Επενδύσεις σε Ακίνητα». Σύμφωνα με αυτές τις προβλέψεις σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχει επιρροή στο φορολογητέο αποτέλεσμα για την τρέχουσα περίοδο με

αποτέλεσμα την προσαρμογή της φορολογικής βάσης και τη μη δημιουργία προσωρινών διαφορών. Υπάρχουν, όμως, περιπτώσεις όπου η αναπροσαρμογή ή επαναδιατύπωση της αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου στην εύλογη αξία δεν επηρεάζει το φορολογητέο αποτέλεσμα με αποτέλεσμα να μην υπάρχει προσαρμογή της φορολογικής βάσης και να δημιουργείται διαφορά μεταξύ λογιστικής αξίας και φορολογικής βάσης που θα οδηγήσει σε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 20).

3.11 Συμψηφισμός

Μια οικονομική οντότητα μπορεί να συμψηφίσει τις τρέχοντες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις όταν έχει νομικά αναμφισβήτητο δικαίωμα για να το πραγματοποιήσει και όταν σκοπεύει να υλοποιήσει διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου ή ρευστοποίηση του ποσού της απαίτησης με ταυτόχρονη εξόφληση της υποχρέωσης (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 71).

Όσον αφορά ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ο συμψηφισμός μεταξύ φορολογικών υποχρεώσεων και απαιτήσεων διαφορετικών εταιρειών του ομίλου πραγματοποιείται αν και μόνον αν οι εταιρείες αυτές έχουν νομικά το δικαίωμα να κάνουν καταβολή ή είσπραξη του καθαρού ποσού και να προβούν στην ενέργεια αυτή ή να ανακτήσουν το περιουσιακό στοιχείο και να εξοφλήσουν την υποχρέωση ταυτοχρόνως (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 73).

Μια οικονομική οντότητα μπορεί να συμψηφίσει τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις όταν έχει νομικά αναμφισβήτητο δικαίωμα να συμψηφίσει τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις και όταν οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις αφορούν σε φόρους εισοδήματος από την ίδια φορολογική αρχή είτε στην ίδια φορολογητέα επιχείρηση είτε σε διαφορετικές φορολογητέες επιχειρήσεις που έχουν σκοπό να συμψηφίσουν τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις ή να εισπράξουν τις απαιτήσεις ή να διακανονίσουν τις υποχρεώσεις ταυτοχρόνως (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 74).

3.12 Γνωστοποιήσεις

Κάθε οικονομική οντότητα που εφαρμόζει το πρότυπο είναι υπόχρεη στη γνωστοποίηση ορισμένων σημαντικών ποσών από τα οποία αποτελείται το έξοδο ή έσοδο φόρου εισοδήματος(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 79).

Τα ποσά αυτά μπορεί να είναι:

- Τρέχοντα έξοδα ή έσοδα φόρου
- Κάθε προσαρμογή που αναγνωρίζεται στην περίοδο για τρέχοντες φόρους προηγούμενων περιόδων
- Το ποσό του αναβαλλόμενου φόρου που αναφέρεται σε προσωρινές διαφορές της χρήσης
- Το ποσό του αναβαλλόμενου φόρου που αναφέρεται σε μεταβολή συντελεστών ή με νέους φόρους
- Το όφελος από φορολογική ζημία που δεν είχε αναγνωριστεί σε προγενέστερο χρόνο και έχει προκύψει από πιστωτικό φόρο ή προσωρινή διαφορά για προηγούμενη περίοδο και συμβάλλει στη μείωση του τρέχοντος ή αναβαλλόμενου εξόδου φόρου
- Το αναβαλλόμενο έξοδο φόρου το οποίο προέρχεται από υποτίμηση ή αναστροφή προηγούμενης υποτίμησης αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου
- Το ποσό του εξόδου ή εσόδου που αφορά τις αλλαγές των λογιστικών εκτιμήσεων και τα λάθη που περιλαμβάνονται στο κέρδος ή τη ζημία, όπως προβλέπει το ΔΛΠ 8, διότι δεν μπορούν να λογιστικοποιηθούν αναδρομικά (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 80).

Επιπλέον, τα παρακάτω γνωστοποιούνται ξεχωριστά:

- Το σύνολο του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου που αναφέρεται σε στοιχεία που χρεώθηκαν ή πιστώθηκαν στα ίδια κεφάλαια

- Μια ερμηνεία της σχέσης μεταξύ του εξόδου-εσόδου φόρου και του λογιστικού κέρδους με τους εξής τρόπους:
  - i) Με μια αριθμητική συμφωνία μεταξύ του εξόδου-εσόδου φόρου και του γινομένου του λογιστικού κέρδους με τον φορολογικό συντελεστή, επισημαίνοντας τη βάση στην οποία υπολογίζεται ο φορολογικός συντελεστής, ή
  - ii) Με μια αριθμητική συμφωνία μεταξύ του μέσου πραγματικού φορολογικού συντελεστή και του εφαρμοστέου συντελεστή φόρου, επισημαίνονται τη βάση υπολογισμού του εφαρμοστέου συντελεστή φόρου
- Μια ερμηνεία των μεταβολών του φορολογικού συντελεστή, σε σύγκριση με την προηγούμενη λογιστική περίοδο
- Το ποσό και η πιθανή ημερομηνία λήξης των εκπεστέων προσωρινών διαφορών, των αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών και αχρησιμοποίητων πιστωτικών φόρων για τα οποία η οικονομική οντότητα δεν έχει αναγνωρίσει κανένα αναβαλλόμενο φορολογικό περιουσιακό στοιχείο στον Ισολογισμό
- Το συνολικό ποσό των προσωρινών διαφορών από επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς και συμμετοχές σε κοινοπραξίες για το οποίο δεν έχει αναγνωρισθεί αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις
- Σε σχέση με κάθε είδος προσωρινών διαφορών, φορολογικών ζημιών και πιστωτικών φόρων που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί, το ποσό των αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που αναγνωρίστηκε στον Ισολογισμό για κάθε παρουσιαζόμενη περίοδο καθώς και το ποσό του αναβαλλόμενου φορολογικού εξόδου- εσόδου που αναγνωρίστηκε στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων στην περίπτωση που δεν είναι εμφανές από τις μεταβολές στα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον Ισολογισμό
- Αναφορικά με τις διακοπείσες δραστηριότητες, το ποσό του εξόδου φόρου που σχετίζεται με το κέρδος ή τη ζημία από τη διακοπή, τις συνήθεις εργασίες της διακοπείσας δραστηριότητας καθώς και τα ποσά από προηγούμενες περιόδους που παρουσιάζονται
- Το ποσό των φορολογικών επακόλουθων του εισοδήματος από μερίσματα σε μετόχους της εταιρείας που έχουν προταθεί ή ανακοινωθεί πριν την έγκριση

έκδοσης των οικονομικών καταστάσεων αλλά δεν αναγνωρίστηκαν ως υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 81).

Ακόμη, η επιχείρηση θα πρέπει να γνωστοποιεί το ποσό ενός αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου αλλά και τη φύση της απόδειξης στην οποία στηρίζεται η αναγνώριση, όταν η χρήση του στοιχείου αυτού εξαρτάται από μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, επί πλέον των κερδών που προέρχονται από την αναστροφή υπαρχουσών φορολογητέων προσωρινών διαφορών και όταν η επιχείρηση υπέστη ζημία την τρέχουσα ή σε προηγούμενη περίοδο στην ίδια φορολογική δικαιοδοσία στην οποία προέκυψε το αναβαλλόμενο φορολογικό περιουσιακό στοιχείο(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 82).

Τέλος, η οικονομική οντότητα θα πρέπει να γνωστοποιεί τη φύση των ενδεχόμενων φορολογικών συνεπειών οι οποίες αφορούν την καταβολή των μερισμάτων στους μετόχους , τα προσδιοριστέα και μη ποσά των ενδεχόμενων συνεπειών του φόρου εισοδήματος (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 82Α).

3.13 Αποτίμηση

Οι τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις της τρέχουσας αλλά και προηγούμενων χρήσεων θα πρέπει να αποτιμώνται στο πληρωτέο ή ανακτήσιμο ποσό με τη βοήθεια των φορολογικών συντελεστών και νόμων που έχουν καθιερωθεί μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 46).

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις θα πρέπει να αποτιμώνται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που θα χρησιμοποιηθούν την περίοδο κατά την οποία θα γίνει η διευθέτηση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που ισχύουν μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 47).

Στην περίπτωση της χρήσης διαφορετικών φορολογικών συντελεστών στην κλίμακα του φορολογητέου εισοδήματος, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αποτιμώνται με βάση τους μέσους συντελεστές που αναμένονται να εφαρμοστούν στο φορολογητέο κέρδος ή ζημία των περιόδων κατά τις οποίες οι προσωρινές διαφορές αναμένονται να αναστραφούν (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 49).

Επίσης, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις δεν προεξοφλούνται διότι απαιτείται αναλυτικός καθορισμός του χρόνου αναστροφής κάθε προσωρινής διαφοράς, διαδικασία η οποία είναι σε μεγάλο βαθμό δυσχερής. Στην περίπτωση, βέβαια που πραγματοποιούνταν προεξόφληση θα είχαμε ως αποτέλεσμα τη μη δυνατότητα σύγκρισης των οικονομικών καταστάσεων μεταξύ οικονομικών οντοτήτων, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με μια από τις βασικές αρχές των Προτύπων, αυτή της συγκρισιμότητας(Δ.Λ.Π. 12 παρ. 54).

Παράδειγμα: Έστω ένα περιουσιακό στοιχείο έχει λογιστική αξία 100 και φορολογική βάση ίση με 60. Εφαρμόζεται φορολογικός συντελεστής 20% στην περίπτωση που πωληθεί το περιουσιακό στοιχείο και 30% σε άλλα εισοδήματα. Επομένως, η επιχείρηση καταχωρεί μια αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ίση με $20\% \cdot 40 = 8$ (προσωρινή διαφορά = λογιστική αξία – φορολογική βάση = $100 - 60 = 40$) όταν πρόκειται να πουλήσει το περιουσιακό στοιχείο χωρίς περαιτέρω χρήση και μια αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ίση με $30\% \cdot 40 = 12$ αν πρόκειται να διατηρήσει το περιουσιακό στοιχείο και να ανακτήσει τη λογιστική αξία του μέσω της χρήσης του.

3.14 Αναγνώριση Τρέχουσας και Αναβαλλόμενης Φορολογίας

Βασικός κανόνας του προτύπου όσον αφορά τη λογιστική απεικόνιση του τρέχοντος και του αναβαλλόμενου φόρου μιας συναλλαγής ή ενός άλλου γεγονότος είναι ότι αυτή ακολουθεί τον τρόπο της λογιστικής απεικόνισης της ίδιας της συναλλαγής ή του γεγονότος (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 57).

3.14.1 Καταχώρηση στα Αποτελέσματα Χρήσεως

Ο τρέχων και αναβαλλόμενος φόρος καταχωρείται στα έσοδα ή έξοδα και συμπεριλαμβάνεται στο καθαρό κέρδος ή ζημία, εκτός αν ο φόρος αυτός προκύπτει από συναλλαγή ή γεγονός που καταχωρείται απευθείας στα ίδια κεφάλαια κατά την τρέχουσα ή διαφορετική χρήση ή εάν ο φόρος προέρχεται από συνένωση επιχειρήσεων (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 58).

Οι περισσότερες αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις προκύπτουν όταν έσοδα ή έξοδα περιλαμβάνονται στο λογιστικό αποτέλεσμα μιας χρήσης αλλά ανήκουν στο φορολογητέο αποτέλεσμα διαφορετικής περιόδου. Έτσι, λοιπόν, ο αναβαλλόμενος φόρος που προκύπτει αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και τέτοια παραδείγματα είναι:

α) τα έσοδα από τόκους, δικαιώματα ή μερίσματα που εισπράττονται καθυστερημένα και περιλαμβάνονται στο λογιστικό αποτέλεσμα την περίοδο που αφορούν αλλά στο φορολογητέο αποτέλεσμα σε ταμιακή βάση

β) τα κόστη άυλων περιουσιακών στοιχείων που έχουν κεφαλαιοποιηθεί και αποσβένονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ενώ για φορολογικούς σκοπούς είχαν εκπεσθεί όταν πραγματοποιήθηκαν (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 59).

Η μεταβολή στη λογιστική αξία του αναβαλλόμενου φόρου μπορεί να γίνει χωρίς την αντίστοιχη μεταβολή στις προσωρινές διαφορές. Αυτό μπορεί να γίνει για παράδειγμα από τη μεταβολή στους φορολογικούς συντελεστές και νόμους, από την επανεκτίμηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων ή από την αλλαγή του τρόπου ανάκτησης ενός περιουσιακού στοιχείου. Ο αναβαλλόμενος φόρος που προκύπτει καταχωρείται στα αποτελέσματα εκτός των περιπτώσεων που αφορά στοιχεία που αναγνωρίζονται εκτός αποτελεσμάτων (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 60).

3.14.2 Καταχώρηση απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια

Ο τρέχων και αναβαλλόμενος φόρος, που αφορά στοιχεία τα οποία έχουν χρεωθεί ή πιστωθεί στα ίδια κεφάλαια στην ίδια ή σε διαφορετική χρήση, αναγνωρίζεται επίσης στα ίδια κεφάλαια (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 61).

Υπάρχουν περιπτώσεις βέβαια όπου κάποια στοιχεία αναγνωρίζονται κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια. Παραδείγματα τέτοιων στοιχείων αποτελούν μια μεταβολή της λογιστικής αξίας μετά από αναπροσαρμογή ενσώματων παγίων και μια αλλαγή στο υπόλοιπο έναρξης των κερδών εις νέον εξαιτίας της μεταβολής λογιστικής μεθόδου με αναδρομική εφαρμογή ή της διόρθωσης ενός λάθους. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων μιας οικονομικής οντότητας στο εξωτερικό και τα ποσά που προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση ενός σύνθετου χρηματοπιστωτικού μέσου αποτελούν επίσης παραδείγματα στοιχείων που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 62).

Παρόλα αυτά υπάρχουν περιπτώσεις όπου είναι αρκετά δύσκολος ο προσδιορισμός του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου που σχετίζεται με στοιχεία που έχουν χρεωθεί ή πιστωθεί στην καθαρή θέση. Κάτι τέτοιο μπορεί να συμβεί όταν υπάρχουν συντελεστές φόρου εισοδήματος σε κλίμακα και είναι αδύνατος ο προσδιορισμός του συντελεστή για ένα συγκεκριμένο στοιχείο του φορολογητέου αποτελέσματος, όταν υπάρχει μια μεταβολή στον συντελεστή φόρου ή γενικότερα σε φορολογικούς κανόνες που επηρεάζει μια αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση ή απαίτηση σχετική με ένα στοιχείο που προηγουμένως είχε χρεωθεί

ή πιστωθεί στα ίδια κεφάλαια ή όταν η επιχείρηση αποφασίσει να καταχωρήσει μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, ή στο εξής να μην την καταχωρεί στο σύνολό της, η οποία αφορά στοιχείο που είχε προηγουμένως χρεωθεί ή πιστωθεί στα ίδια κεφάλαια.

Σε αυτές τις περιπτώσεις ο τρέχων και αναβαλλόμενος φόρος που αφορά στοιχεία που έχουν χρεωθεί ή πιστωθεί στα ίδια κεφάλαια βασίζεται σε μια εύλογη αναλογική κατανομή του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου της επιχείρησης, κατά τη φορολογική δικαιοδοσία που τη διέπει ή με άλλη μέθοδο που επιτυγχάνει μια πιο ορθή κατανομή ανάλογα τις συνθήκες (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 63).

Όταν υπάρχει αναπροσαρμογή για φορολογικούς σκοπούς ενός περιουσιακού στοιχείου η οποία σχετίζεται με λογιστική αναπροσαρμογή προηγούμενης χρήσεως ή αναπροσαρμογή που πρόκειται να γίνει σε μελλοντική χρήση, οι φορολογικές επιδράσεις της αναπροσαρμογής του περιουσιακού στοιχείου και της προσαρμογής της φορολογικής βάσης πιστώνονται ή χρεώνονται στα ίδια κεφάλαια κατά τις χρήσεις που προκύπτουν. Όταν, όμως, η αναπροσαρμογή για φορολογικούς σκοπούς δεν σχετίζεται με τους δύο παραπάνω λόγους τότε οι φορολογικές επιδράσεις της προσαρμογής της φορολογικής βάσης καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 65).

Στην περίπτωση που η οικονομική οντότητα πληρώνει μερίσματα στους μετόχους της, μπορεί να απαιτείται να πληρώσει μια αναλογία των μερισμάτων στις φορολογικές αρχές για λογαριασμό των μετόχων. Σε πολλές δικαιοδοσίες το ποσό αυτό θεωρείται παρακρατούμενος φόρος και χρεώνεται στα ίδια κεφάλαια ως μέρος των μερισμάτων (Δ.Λ.Π. 12 παρ. 65Α).

3.15 Αναβαλλόμενη Φορολογία σύμφωνα με τα ΕΛΠ

Οι οικονομικές οντότητες οι οποίες δεν είναι υποχρεωμένες στην εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α, έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν αναβαλλόμενη φορολογία σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. στις οικονομικές τους καταστάσεις. Τέτοιες επιχειρήσεις πρέπει να αναγνωρίζουν όλες τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις. Όσον αφορά τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, αυτές αναγνωρίζονται μόνο στην περίπτωση βέβαιης ύπαρξης κερδών ώστε έναντι αυτών να χρησιμοποιηθούν οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές. Επίσης, στον Ισολογισμό και στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων εμφανίζονται τα καθαρά ποσά του αναβαλλόμενου φόρου που έχουν προκύψει από συμψηφισμό χρεωστικών και πιστωτικών υπολοίπων. (Ν. 4308/14, Άρθρο 23, παρ. 3)

Ο αναβαλλόμενος φόρος, είτε περιουσιακό στοιχείο είτε υποχρέωση, αναγνωρίζεται αρχικά και αποτιμάται μεταγενέστερα στο ποσό που προκύπτει αφού εφαρμοστεί ο ισχύον φορολογικός συντελεστής σε κάθε προσωρινή διαφορά. (Ν. 4308/14, Άρθρο 23, παρ. 4)

Οι μεταβολές στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ή υποχρέωσης του ισολογισμού που προκύπτουν από περίοδο σε περίοδο αναγνωρίζονται σε μείωση ή αύξηση αναλόγως του φόρου εισοδήματος στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Εξαιρέση, όμως, αποτελούν οι διαφορές που προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις των οποίων οι μεταβολές αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση, αναγνωρίζονται ομοίως κατευθείαν στην καθαρή θέση, σε μείωση ή αύξηση αναλόγως του σχετικού κονδυλίου. (Ν. 4308/14, Άρθρο 23, παρ. 5)

Διευκρινίζεται, λοιπόν, ότι η εφαρμογή της λογιστικής της αναβαλλόμενης φορολογίας γίνεται εκούσια αλλά όχι επιλεκτικά. Αυτό σημαίνει ότι μια οικονομική οντότητα δεν μπορεί να υποβάλλει σε λογιστική αναβαλλόμενης φορολογίας μόνο στοιχεία που οδηγούν σε φόρο – έσοδο και κατ' επέκταση σε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και να παραβλέπει στοιχεία που οδηγούν σε φόρο – έξοδο και κατ' επέκταση σε αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση. Επομένως, μια οικονομική οντότητα όταν εφαρμόζει λογιστική αναβαλλόμενης φορολογίας, την εφαρμόζει στο σύνολο των ποσών του φόρου, θετικών και αρνητικών. (Ν. 4308/14, Λογιστική Οδηγία, Άρθρο 23, παρ. 3.6)

3.16 Διερμηνείες

Οι Διερμηνείες που έχουν δημοσιευθεί από την Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και αφορούν το ΔΠΛ 12 είναι οι εξής:

- Διερμηνεία ΜΕΔ 25 « Φόροι Εισοδήματος – Μεταβολές στο φορολογικό καθεστώς μιας οικονομικής οντότητας ή των μετοχών της »

Η διερμηνεία αυτή παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση και την απεικόνιση των φορολογικών συνεπειών μιας μεταβολής στο υφιστάμενο φορολογικό καθεστώς που διέπει την οικονομική οντότητα ή τους μετόχους της.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τη ΜΕΔ 25 μια φορολογική μεταβολή στο φορολογικό καθεστώς δεν καταλήγει σε αυξήσεις ή μειώσεις των ποσών που αναγνωρίζονται εκτός των κερδών ή ζημιών. Οι τρέχουσες και αναβαλλόμενες φορολογικές συνέπειες που προκύπτουν από μια μεταβολή στο φορολογικό καθεστώς, περιλαμβάνονται στο κέρδος ή

τη ζημία της περιόδου, εκτός αν αυτές οι συναλλαγές καταλήγουν, στην ίδια ή σε διαφορετική περίοδο, σε άμεση πίστωση ή χρέωση στο αναγνωρισμένο ποσό των ιδίων κεφαλαίων ή σε ποσά που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα. Οι φορολογικές συνέπειες που σχετίζονται με μεταβολές στο αναγνωρισμένο ποσό των ιδίων κεφαλαίων (μη συμπεριλαμβανόμενα στα κέρδη ή τις ζημίες), στην ίδια ή σε διαφορετική περίοδο, θα χρεώνονται ή θα πιστώνονται άμεσα στα ίδια κεφάλαια. Οι φορολογικές συνέπειες που σχετίζονται με μεταβολές στο αναγνωρισμένο ποσό των λοιπών συνολικών εσόδων, θα αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

➤ ΕΔΔΠΧΑ 7 « Εφαρμόζοντας την προσέγγιση της αναδιατύπωσης των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το ΔΛΠ 29»

Η διερμηνεία αυτή έχει ως στόχο να επεξηγήσει τη διάταξη του ΔΛΠ 29, η οποία αναφέρεται στο ότι « οι οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής οντότητας που καταρτίζονται σε νόμισμα υπερπληθωριστικής οικονομίας και οι οποίες βασίζονται είτε στο ιστορικό κόστος είτε στο τρέχον κόστος, θα πρέπει να παρουσιάζονται βάσει των τρεχουσών μονάδων επιμέτρησης κατά τη λήξη της περιόδου αναφοράς» αλλά και να λογιστικοποιήσει τα υπόλοιπα των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων στις αναδιατυπωμένες οικονομικές καταστάσεις.

Κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων οι αναβαλλόμενοι φόροι αναγνωρίζονται και αποτιμώνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 12. Όμως, κατά την έναρξη της περιόδου αναφοράς, οι αναβαλλόμενοι φόροι προσδιορίζονται ως εξής:

1. Η οικονομική οντότητα αποτιμά εκ νέου τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις σύμφωνα με το ΔΛΠ 12, αφού έχει ήδη προβεί σε αναμόρφωση της ονομαστικής λογιστικής αξίας των μη νομισματικών στοιχείων κατά την ημερομηνία ανοίγματος του ισολογισμού της περιόδου αναφοράς, εφαρμόζοντας τη μονάδα μέτρησης κατά την ημερομηνία εκείνη.
2. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις που αποτιμήθηκαν παραπάνω, αναπροσαρμόζονται ώστε να δείχνουν τη μεταβολή της μονάδας μέτρησης από την ημερομηνία ανοίγματος του ισολογισμού μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος για την περίοδο αναφοράς.

Μια οικονομική μονάδα εφαρμόζει την παραπάνω προσέγγιση αναμόρφωσης του αναβαλλόμενου φόρου στον ισολογισμό ανοίγματος για κάθε συγκριτική περίοδο που

παρουσιάζεται στις αναδιατυπωμένες οικονομικές καταστάσεις για την περίοδο κατά την οποία εφαρμόζεται το ΔΛΠ 29.

➤ ΕΔΔΠΧΑ 21 « Εισφορές »

Η διερμηνεία αυτή αναφέρεται στη λογιστική αντιμετώπιση της υποχρέωσης καταβολής μιας εισφοράς όταν αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 και της οποίας το χρονοδιάγραμμα και το ποσό της είναι βέβαια. Ακόμη, ως εισφορά ορίζεται η εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη και η οποία επιβάλλεται από τα κράτη στις οικονομικές οντότητες σύμφωνα με τη νομοθεσία. Εξαιρέση αποτελούν οι εκροές πόρων που περιλαμβάνονται σε άλλα πρότυπα όπως είναι οι φόροι εισοδήματος του ΔΛΠ 12 αλλά και τα πρόστιμα που επιβάλλονται για παραβάσεις της νομοθεσίας (GrantThornton, 2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΤΙΜΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

4.1 Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη περίπτωσης έχει ως σκοπό να εξετάσει την συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής των μετοχών στο Χρηματιστήριο. Όπως αναφέρεται και στο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης, πολλές έρευνες κατέληξαν

στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σημαντική επίδραση της αναβαλλόμενης φορολογίας στην αξία μιας επιχείρησης αλλά και στην τιμή των μετοχών της.

Πιο συγκεκριμένα, επιλέγοντας πέντε εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών για την τετραετία 2017-2020 θα διερευνήσουμε την ύπαρξη της παραπάνω συσχέτισης αλλά και το είδος της συσχέτισης αυτής. Οι εταιρείες είναι οι: ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ, ΙΚΤΙΝΟΣ, EPSILONNET, REVOIL και ΠΛΑΙΣΙΟ.

4.2 Δεδομένα Έρευνας

Οι πληροφορίες σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις κάθε εισηγμένης εταιρείας αντλήθηκαν από τις δημοσιευμένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις τους, οι οποίες είναι αναρτημένες στην επίσημη ιστοσελίδα τους. Κάθε εισηγμένη εταιρεία δημοσιοποιεί τις ετήσιες και ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις στην ιστοσελίδα της ώστε να παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την εταιρεία στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων με σκοπό τη λήψη σωστών αποφάσεων.

Όσον αφορά τις τιμές των μετοχών της καθεμιάς από αυτές για τα έτη 2017-2020 χρησιμοποιήθηκε η ιστοσελίδα <https://www.naftemporiki.gr/finance/athexRealTimeTicker>.

Ως τιμή της μετοχής για κάθε έτος χρησιμοποιήθηκε η μέση τιμή των ημερήσιων τιμών κλεισίματός της.

4.3 Μεθοδολογία Έρευνας

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιείται η συνάρτηση Correl μέσω του προγράμματος Excel για την εύρεση της συσχέτισης (r) μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της χρηματιστηριακής τιμής των μετοχών. Η συνάρτηση δίνεται από τη σχέση:

$$r = \frac{\sum(x - \mu_x)(y - \mu_y)}{\sqrt{\sum(x - \mu_x)^2 \sum(y - \mu_y)^2}}$$

όπου:

x: η αναβαλλόμενη φορολογία

y: η τιμή της μετοχής στο Χρηματιστήριο

μ_x : η μέση τιμή της μεταβλητής x

μy: η μέση τιμή της μεταβλητής y

Το είδος της συσχέτισης εξαρτάται από το πρόσημο της συνάρτησης. Δηλαδή, αν το πρόσημο της συνάρτησης είναι θετικό τότε υπάρχει θετική συσχέτιση και τα μεγέθη κινούνται ανάλογα ενώ αν το πρόσημο είναι αρνητικό υπάρχει αρνητική συσχέτιση και τα μεγέθη κινούνται αντιστρόφως ανάλογα. Επιπλέον, θα εξεταστεί και η ένταση της συσχέτισης η οποία εξαρτάται από το μέγεθος της συνάρτησης r, η οποία παίρνει τιμές κατά απόλυτη τιμή μεταξύ 0 και 1. Έχουμε δηλαδή την εξής κλίμακα:

- Όταν $r = 0$ τότε δεν υπάρχει καθόλου συσχέτιση
- Όταν $r \leq 0.4$ τότε υπάρχει μικρή ένταση συσχέτισης
- Όταν $0.41 \leq r \leq 0.6$ τότε υπάρχει μέτρια ένταση συσχέτισης
- Όταν $0.61 \leq r \leq 0.8$ τότε υπάρχει δυνατή ένταση συσχέτισης
- Όταν $0.81 \leq r \leq 0.99$ τότε υπάρχει πολύ δυνατή ένταση συσχέτισης
- Όταν $r = 1$ τότε υπάρχει τέλεια συσχέτιση

4.4 Περίπτωση ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ

Η εταιρεία ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ Systems A.E. εξειδικεύεται στην παροχή ολοκληρωμένων λύσεων όσον αφορά την επίπλωση και τον εξοπλισμό επιχειρήσεων λιανικής. Με παρουσία στην Ελλάδα και τη Ρουμανία κατέχει ηγετική θέση στον τομέα δραστηριοποίησής της.

ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ			
Έτος	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση	Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση	Τιμή Μετοχής
2017	592.000	171.000	1,342
2018	649.000	187.000	1,983
2019	531.000	330.000	2,198
2020	511.000	360.000	1,841

Για την συγκεκριμένη εταιρεία η συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και της τιμής της μετοχής είναι $r = - 0,2$ που σημαίνει ότι υπάρχει μικρή ένταση συσχέτισης. Επίσης, λόγω του αρνητικού προσήμου τα δύο μεγέθη κινούνται αντιστρόφως ανάλογα, δηλαδή όταν έχουμε αύξηση στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση της εταιρείας, η τιμή της μετοχής μειώνεται.

Όσον αφορά τη σύγκριση της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης με τη χρηματιστηριακή τιμή της μετοχής, ο συντελεστής είναι ίσος με $r = 0,56$. Το αποτέλεσμα αυτό μας δείχνει πως υπάρχει μέτρια συσχέτιση ανάμεσα στα δύο μεγέθη. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι ο συντελεστής συσχέτισης είναι θετικός που σημαίνει ότι τα δύο μεγέθη κινούνται ανάλογα δηλαδή όταν αυξάνεται η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση, θα αυξάνεται και η τιμή της μετοχής στο Χρηματιστήριο.

4.5 Περίπτωση ΙΚΤΙΝΟΣ

Η εταιρεία ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. βρίσκεται στις πρώτες θέσεις στην αγορά μαρμάρου από την ίδρυση της, το 1974. Είναι καθετοποιημένη επιχείρηση με δέκα ιδιόχρηστα λατομεία, εργοστάσια κοπής και επεξεργασίας, δίκτυο πωλήσεων στο εσωτερικό, αλλά κυρίως με ένα συνεχώς αναπτυσσόμενο δίκτυο πωλήσεων στο εξωτερικό.

ΙΚΤΙΝΟΣ			
Έτος	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση	Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση	Τιμή Μετοχής
2017	1.431.198	2.096.737	0,328
2018	1.133.127	6.472.643	1,097
2019	1.112.643	6.663.383	1,164
2020	1.272.306	7.907.820	0,692

Η εταιρεία ΙΚΤΙΝΟΣ παρουσιάζει συντελεστή συσχέτισης $r = - 0,99$ για τα μεγέθη της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και της τιμής της μετοχής. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει πολύ δυνατή ένταση συσχέτισης, δηλαδή για τα συγκεκριμένα έτη οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επηρεάζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την τιμή της μετοχής. Επίσης, παρατηρούμε ότι ο συντελεστής συσχέτισης είναι αρνητικός και αυτό μας δείχνει ότι τα δύο αυτά μεγέθη είναι αντιστρόφως ανάλογα.

Από την άλλη ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης και της χρηματιστηριακής τιμής προκύπτει $r = 0.69$ και μας δείχνει μια δυνατή συσχέτιση μεταξύ τους. Το θετικό πρόσημό του μας υποδηλώνει θετική συσχέτιση και αναλογία ως προς τα ποσά τους.

4.6 Περίπτωση EPSILONNET

Η εταιρεία EPSILONNETA.E. ξεκίνησε το 1999 σαν φυσική εξέλιξη της προσωπικής εταιρίας ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ που δραστηριοποιούνταν στο χώρο της εξειδικευμένης πάνω σε οικονομικά θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, από το 1992. Το 2002, η EPSILON NET βλέποντας τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις από την εμφάνιση της παραθυρικής τεχνολογίας και αξιοποιώντας την τεράστια εμπειρία και γνώση της πάνω στην εφαρμογή της νομοθεσίας εισέρχεται δυναμικά στη βιομηχανία παραγωγής λογισμικού για τον ιδιωτικό τομέα εστιάζοντας στις ανάγκες των επιχειρήσεων. Διαθέτει 3 επιχειρηματικές

μονάδες, software, Legislationdatabases- network και training που συλλειτουργούν προσφέροντας ολοκληρωμένη λύση στη κάθε επιχείρηση.

EPSILON NET			
Έτος	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση	Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση	Τιμή Μετοχής
2017	20.817,37	428.233,71	0,394
2018	68.409,77	381.207,66	0,733
2019	345.289,74	266.078,04	1,603
2020	520.956,41	244.163,92	2,437

Στην EPSILONNET ο συντελεστής συσχέτισης προκύπτει ίσος με $r = 0,99$ που δηλώνει μια πολύ δυνατή ένταση συσχέτισης, σχεδόν τέλειας συσχέτισης, μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και της τιμής στο Χρηματιστήριο. Το θετικό πρόσημο του συντελεστή δείχνει τη σχέση αναλογίας μεταξύ των μεγεθών.

Όσον αφορά τη συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης και της τιμής της μετοχής, υπάρχει μια πολύ δυνατή συσχέτιση μεταξύ τους αφού ο συντελεστής είναι ίσος με $r = - 0,95$ που σημαίνει ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις επιδρούν σημαντικά στη διαμόρφωση της τιμής της μετοχής. Από την άλλη, το αρνητικό πρόσημο του συντελεστή συσχέτισης υποδηλώνει αρνητική συσχέτιση και σχέση αντίστροφης αναλογίας μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης και της χρηματιστηριακής τιμής.

4.7 Περίπτωση REVOIL

Η REVOILA.E. είναι μία 100% Ελληνική Εταιρεία Πετρελαιοειδών και εμπορεύεται καύσιμα και λιπαντικά μέσω του δικτύου συνεργαζόμενων πρατηρίων της, το οποίο αριθμεί περισσότερα από 520 πρατήρια υγρών καυσίμων σε όλη την Ελλάδα. Η REVOIL από τις αρχές του 2005 διατηρεί συνεργασία με το Εργαστήριο Τεχνολογίας Καυσίμων και Λιπαντικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου με σκοπό τον έλεγχο και την πιστοποίηση της άριστης ποιότητας των καυσίμων που διαθέτει από τα πρατήρια και τις εγκαταστάσεις της.

REVOIL			
Έτος	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση	Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση	Τιμή Μετοχής
2017	2.638.882	8.041.428,57	0,486
2018	2.763.393,42	7.512.663,61	0,511
2019	4.262.332,46	8.363.819,88	0,764
2020	3.791.455,51	8.232.895,11	0,706

Όσον αφορά τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης εταιρείας, η συσχέτιση μεταξύ αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και χρηματιστηριακής τιμής είναι πολύ δυνατή λόγω του συντελεστή συσχέτισης που προέκυψε $r = 0,99$. Επίσης, εξαιτίας του θετικού προσήμου έχουμε τα δύο μεγέθη να είναι ανάλογα και με την μείωση για παράδειγμα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων να έχουμε και μείωση στην τιμή της μετοχής.

Όμως, ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης και της χρηματιστηριακής τιμής είναι $r = 0,77$ ο οποίος μας δείχνει μια δυνατή ένταση συσχέτισης μεταξύ των δύο μεγεθών αλλά και θετική συσχέτιση με σχέση αναλογίας λόγω του ότι ο συντελεστής συσχέτισης έχει θετικό πρόσημο.

4.8 Περίπτωση ΠΛΑΙΣΙΟ

Η ΠΛΑΙΣΙΟ Computers A.E.B.E. αποτελεί εταιρεία λιανικής πώλησης υπολογιστών, προϊόντων τεχνολογίας, ειδών γραφείου και οικιακών συσκευών στην Ελλάδα. Η Πλαίσιο στην πολυετή πορεία της έχει καταφέρει να ξεχωρίσει και να αποσπάσει βραβεία τόσο για τη συμβολή της στο εμπορικό γίνεσθαι, όσο και στην κοινωνία. Η εταιρεία μετρά πάνω από 100 διακρίσεις από την εμφάνισή της μέχρι σήμερα.

ΠΛΑΙΣΙΟ			
Έτος	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση	Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση	Τιμή Μετοχής
2017	5.031.000	1.443.000	3,931
2018	4.160.000	1.410.000	4,153
2019	3.044.000	1.077.000	4,015
2020	4.101.000	644.000	3,049

Η εταιρεία ΠΛΑΙΣΙΟ παρουσιάζει για τα παραπάνω έτη συντελεστή συσχέτισης $r = -0,07$ μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης και της τιμής της μετοχής. Το αποτέλεσμα μας δείχνει μικρή ένταση συσχέτισης ανάμεσα στα δύο μεγέθη, το οποίο σημαίνει ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις δεν επηρεάζουν σχεδόν καθόλου την πορεία της τιμής της μετοχής για τα συγκεκριμένα έτη. Επιπλέον, παρατηρείται ότι ο συντελεστής r είναι αρνητικός οπότε τα δύο μεγέθη κινούνται αντιστρόφως ανάλογα που σημαίνει ότι στην αύξηση του ενός έχουμε μείωση του δευτέρου και αντίστροφα.

Όσον αφορά τη σύγκριση της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης και της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής έχουμε το συντελεστή συσχέτισης να είναι ίσος με $r = 0,88$. Η τιμή αυτή μας υποδηλώνει μια πολύ δυνατή ένταση συσχέτισης μεταξύ των δυο μεγεθών, το οποίο σημαίνει ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την τιμή της μετοχής. Ακόμη, παρατηρείται ότι ο συντελεστής συσχέτισης είναι θετικός αριθμός με αποτέλεσμα τα δύο μεγέθη να είναι ανάλογα.

4.9 Συμπεράσματα

Η παραπάνω μελέτη περίπτωσης είχε ως σκοπό τον εντοπισμό συσχέτισης μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας (απαιτήσεις και υποχρεώσεις) και της χρηματιστηριακής τιμής των μετοχών των παραπάνω πέντε εταιρειών για τα έτη 2017-2020. Συμπεραίνουμε ότι και στις πέντε περιπτώσεις υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των δύο αυτών μεγεθών αφού οι συντελεστές συσχέτισης είναι αρκετά υψηλοί. Παρατηρούμε, επίσης, ότι οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις άλλοτε έχουν σχέση αναλογίας και άλλοτε αντίστροφης αναλογίας με την τιμή της μετοχής στο Χρηματιστήριο ανάλογα με το πρόσημο του συντελεστή συσχέτισης κάθε φορά. Η ένταση της συσχέτισης μας δείχνει το βαθμό που το ένα μέγεθος επηρεάζει το άλλο. Υπάρχουν βέβαια και περιπτώσεις όπου ο συντελεστής συσχέτισης είναι ιδιαίτερα χαμηλός και μας δείχνει ότι η αναβαλλόμενη φορολογία δεν επηρεάζει τη διαμόρφωση της τιμής της μετοχής για τα συγκεκριμένα έτη. Έτσι, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η αναβαλλόμενη φορολογία σχετίζεται με την τιμή της μετοχής στο Χρηματιστήριο όπως έχει υποστηριχθεί σε ελληνική και ξένη αρθρογραφία στο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Στη σύγχρονη οικονομική εποχή, επιτακτική ανάγκη είναι η διαμόρφωση ενός ενιαίου και οργανωμένου συστήματος λογιστικής για την παρακολούθηση και της ενιαίας παρουσίασης των οικονομικών γεγονότων. Για να καλυφθεί η ανάγκη αυτή, λοιπόν, διατυπώθηκαν και δημοσιοποιήθηκαν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων διεθνώς να διαθέτουν ενιαίο τρόπο παρουσίασης των λογιστικών αρχών και κανόνων, συμβάλλοντας έτσι στην αξιοπιστία, συγκρισιμότητα και στη ορθή λήψη αποφάσεων από την πλευρά των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων.

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 «Δ.Λ.Π. 12 – Φόροι Εισοδήματος» το οποίο πραγματεύεται το λογιστικό χειρισμό του φόρου εισοδήματος, δηλαδή τις φορολογικές υποχρεώσεις μιας οικονομικής οντότητας. Οι διαφορές που προκύπτουν μεταξύ λογιστικού και φορολογικού αποτελέσματος ονομάζεται αναβαλλόμενη φορολογία και διακρίνεται σε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση. Η αναβαλλόμενη φορολογία αποτελεί τη φορολογική ελάφρυνση ή επιβάρυνση για μια επιχείρηση για μια συγκεκριμένη χρήση.

Από τη βιβλιογραφική επισκόπηση διαπιστώνεται κυρίως η θετική επίδραση που επήλθε στις επιχειρήσεις από την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. Επιπλέον, μέσα από την ελληνική και τη διεθνή αρθρογραφία παρατηρείται η σημασία της αναβαλλόμενης φορολογίας ως προς τις χρήσιμες πληροφορίες που παρέχονται στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων αλλά και σε κάποιες περιπτώσεις τα αρνητικά αποτελέσματα αυτής, όπως είναι η παραποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων μιας οικονομικής οντότητας.

Επιπλέον, από τη μελέτη περίπτωσης που πραγματοποιήθηκε συμπεραίνουμε ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογίας και της τιμής της μετοχής μιας επιχείρησης. Η συσχέτιση αυτή άλλοτε είναι θετική και τα δύο μεγέθη σχετίζονται ανάλογα και άλλοτε αρνητική με τα μεγέθη να είναι αντιστρόφως ανάλογα. Επίσης, σε κάθε

περίπτωση εξετάζεται και ο βαθμός έντασης της συσχέτισης για να διευκρινιστεί το μέγεθος επίδρασης του ενός μεγέθους στο άλλο.

Κλείνοντας, λοιπόν, και με βάση τα συμπεράσματα που προέκυψαν κατά την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας μια πρόταση για μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να ήταν η μελέτη της επίδρασης της αναβαλλόμενης φορολογίας στις οικονομικές καταστάσεις του τραπεζικού κλάδου. Πιο συγκεκριμένα, θα ήταν ενδιαφέρονσα μια έρευνα σχετικά με τον ρόλο της αναβαλλόμενης φορολογίας στη χειραγώγηση των κερδών ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

GrantThornton, (2016). Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Αθήνα.

Δημητράς, Α. & Βρέντζου, Ε. (2015). Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Αθήνα. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Νεγκάκης, Χ. (2015). Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς - Ειδικά Θέματα. Θεσσαλονίκη. Αειφόρος Λογιστική

Νεγκάκης, Χ. (2015). Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς – Θεωρία και Εφαρμογές. Θεσσαλονίκη. Αειφόρος Λογιστική

Ντζανάτος, Δ. (2008). Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά. Αθήνα. Εκδόσεις Καστανιώτη

Τσακλαγκάνος, Α. & Σπαθης, Χ. (2015). Χρηματοοικονομική Λογιστική (Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα). Θεσσαλονίκη. Αφοί Κυριακίδη Εκδόσεις Α.Ε.

Ξενογλώσση

Armstrong, C. , Barth, M. , Jagolinzer, A. &Riedl, E. (2010). Market Reaction to the Adoption of IFRS in Europe. *The Accounting Review*. Vol. 85, No. 1, pp. 31-61

Capkun, V. , Collins, D. &Jeanjean, T. (2016). The Effect of IAS/IFRS Adoption on Earnings Management (Smoothing): A closer look at competing explanations. *Journal of Accounting and Public Policy*. Vol. 35, pp. 352-394

Chang, C. ,Herbohn, K. &Tuticci, I. (2009). Market's Perception of Deferred Tax Accruals. *Accounting and Finance*, Vol. 49, pp. 645-673

Christensen, T. , Paik, G. &Stice, E. (2008). Creating a Bigger Bath Using the Deferred Tax Valuation Allowance. *Journal of Business Finance & Accounting*. Vol. 35, No. 5-6, pp. 601-625

Diehl, K. (2010). Ratio of Deferred Tax Liabilities to Shares as a Predictor of Stock Prices. *Accounting and Taxation*. Vol. 2, No. 1

Gordon, E. &Joos, P. (2004). Unrecognized Deferred Taxes: Evidence from the U.K.. *The Accounting Review*, Vol. 79, No. 1, pp. 97-124

Horton, J. ,Serafeim, G. &Serafeim, I. (2012). Does Mandatory IFRS Adoption Improve the Information Environment?. *Contemporary Accounting Research*, Vol. 30, No. 1, pp. 388-423

Karampinis, N. &Hevas, D. (2013). Effects of IFRS Adoption on Tax – induced Incentives for Financial Earnings Management: Evidence from Greece. *The International Journal of Accounting*, Vol. 48, pp. 218-247

Ladas, A. ,Negkakis, C. & Samara, A. (2017). Accounting Quality Deferred Tax and Risk in the Banking Industry. *International Journal of Banking, Accounting and Finance*. Vol. 8, No.

1

Laux, R. (2013). The Association between Deferred Tax Assets and Liabilities and Future Tax Payments. *The Accounting Review*, Vol 88, No. 4, pp. 1357-1383

Poterba, J. ,Rao, N. &Seidman, J. (2011). Deferred Tax Positions and Incentives for Corporate Behavior around Corporate Tax Changes. *NationalTaxJournal*, Vol. 64, No. 1, pp. 27-57

Samara, A. (2014).Assessing the relevance of deferred tax items: Evidence from loss firms during the financial crisis. *The Journal of Economic Asymmetries*. Vol. 11, pp. 138-145

Yip, R. & Young, D. (2012). Does Mandatory IFRS Adoption Improve Information Comparability?.*The Accounting Review*. Vol. 87, No. 5, pp. 1767-1789

Ηλεκτρονικές Πηγές

Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 – Φόροι Εισοδήματος, Ανακτήθηκε από <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=46335FCE3FCA31A2.1D031AEA53&version=2004/03/31>

ΝόμοςΥπ' Αριθ. 4308 - Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις, κωδικοποιημένος με τον 4818/2021, Ανακτήθηκε από <https://www.taxheaven.gr/law/4308/2014>

Λογιστική Οδηγία εφαρμογής του νόμου 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις», Ανακτήθηκε από <https://www.taxheaven.gr/circulars/22036/logistikh-odhgia>

IAS 12 – Income Taxes, Ανακτήθηκε από <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias12>

IFRIC 23 – Uncertainty over Income Tax Treatments,
Ανακτήθηκε από <https://www.iasplus.com/en/standards/ifric/ifric-23>

IASB concludes the 2015-2017 annual improvements cycle,
Ανακτήθηκε από <https://www.iasplus.com/en/news/2017/12/aip>

IASB publishes amendments to IAS 12, Ανακτήθηκε από
<https://www.iasplus.com/en/news/2021/05/ias-12>

<https://www.naftemporiki.gr/finance/athexRealTimeTicker>

<https://www.voyatzoglou.gr/>

<https://www.iktinos.gr/el/>

<https://www.epsilonnet.gr/>

<https://www.revoil.gr/>

<https://www.plaisio.gr/>